THE OLDEST AND MOST POPULAR SLOVENIAN NEWSPAPER IN UNITED STATES OF AMERICA.

AMERIKANSKI SLOVENEC

NAJSTAREJŠI IN NAJBOLJ PRILJUBLJEN SLOVENSKI LIST V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIŠKIH.

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU. — S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI. — ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian organizations.)

ŠTEV. (No.) 133. CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 10. JULIJA — THURSDAY, JULY 10, 1930. LETNIK XXXIX.

Senat razpravlja o pomor. paktu-Italijansko demagoštvo

HOOVER SKLICAL IZREDNO ZASEDANJE SENATA, KI SE JE PRIČELO V PONEDELJEK. — RAZPRAVA O POMORSKEM PAKTU MORA BITI KONČANA TEKOM TEGA ZASEDANJA. — GLASOVI ZA PAKT IN PROTI NJEMU.

Washington, D. C. — Predsednik Hoover je odločil, da mora biti razprava o paktu, ki je bil sklenjen na zadnji londonski pomorski konferenci, na vsak način rešena še tekom tega zasedanja senata. Ker je bil tekom rednega zasedanja, ki se je zaključilo pred 4. julijem, čas za to prekratek, je kljub mnogim ogorčenim protestom predsednik skrajšal senatorjem počitnice in sklical izredno zasedanje, ki se je pričelo v ponedeljek. Odzvalo se je 59 senatorjev, 9 več, kakor jih je potrebnih za kvorum.

Zasedanje se je otvorilo s čitanjem Hooverjeve poslanice, v kateri je predsednik izrazil upanje, da bodo senatorji uvideli potrebo, da ratificirajo predloženi pakt, češ, da bi njega odklonitev vodila k novemu svetovnemu oboroževanju. Izrazil je tudi svoje obžalovanje nad nesporazumljenjem, ki vlada glede pakta med nekaterimi člani senata, in je tiste, ki paktu nasprotujejo, naravnost imenoval militariste in vojne hujskače.

Živahna debata se je razvila takoj, ko je bilo končano čitanje poslanice, in izgleda, da bo ta debata trajala precej dni. Senator McKeller se je oglasil med prvimi in vložil resolucijo, v kateri zahteva, da mora administracija predložiti senatu ne samo besedilo pakta, ampak tudi dokumente, v katerih so zabeleženi tajni dogovori, ki jih je vodila ameriška delegacija z diplomati drugih držav tekom konference. Senator Reed, kot eden izmed članov delegacije, je izjavil, da senatorji lahko dobe vpogled v te tajne dokumente, toda samo pod tem pogojem, da njih vsebine ne bodo spravljali v javnost, proti čemer pa je McKeller ponovno vzrohnel.

Najbolj goreči zagovornik pakta je bil do zdaj demokratski senator C. A. Swanson, ki je omenil, da bi zavrnitev pakta povzročila nezaupanje med narodi, Amerika sama bi se pa pokazala kot imperialističen narod s sebičnimi nameni in bi tako izgubila moralno svetovno vodstvo.

—o—

PRILJUBLJENI MESTNI PARKI

Chicago, Ill. — Delavci v tukajšnjem znanem Lincoln parku so imeli pretekli ponedeljek ogromno delo. Izčistiti so namreč morali iz njega nič manj kakor 30 ton papirja, ki so ga pustili tamkaj izletniki tekom zadnjih treh dni prejšnjega tedna. Množica, ki je posetila park te dni, je bila največja v zgodovini parka in njenega števila niti približno ne morejo izračunati.

—o—

"Amer. Slovenca" v vsako slovensko hišo, naj bo geslo vseh njegovih prijateljev!

HINAVSKA ČLOVEKOLJUBNOST ITALIJE

Italija podpira idejo, naj bi se mirovna pogodba revidirala. — Pridobiti namerava s tem Dalmacijo in Tunis. — Premagane države odobravajo idejo.

—o—

Pariz, Francija. — Italijanski odgovor glede Briandove ideje o zedinjenih evropskih državah, je vzbudil v različnih državah tudi različna čustva. Dočim ga v vojni premagani narodi, namreč Nemčija, Avstrija in Ogrska z veseljem pozdravljajo, se ga ne smatra tukaj za nič drugega, kot za navadno demagoštvo, v katerem je pod krinko človekoljubja skrita vsa italijanska sebičnost.

V odgovoru je namreč italijanska vlada omenila, da se morajo vsi narodi, ki bi pripadali zvezi, smatrati za popolnoma enake, in da morajo pasti vse meje, ki so dozdaj ločile zmagovalce in premagane.

Ta stavek je navidezno zelo blagodoneč in vsega priznanja vreden. Tiči pa za njim nekaj drugega, kar se najde le, ako se natančnejše zasleduje italijansko stremljenje. Splošno se ta pripomba namreč razlaga tako, da misli s tem Italija, naj bi se svetovna vojna sploh pozabila in naj bi se premaganim državam vrnila njih ozemlja, ali z drugimi besedami, naj bi se mirovna pogodba revidirala. Ako bi do tega prišlo, je Italija sigurna, da bi, kakor je še vedno do zdaj, s vojimi zvitimi diplomatskimi triki odnesla le dobiček in si pridobila nova ozemlja, katera so se ji pri zadnjih mirovnih pogajanjih še izmuznila. Pri tem misli predvsem na Dalmacijo, ki bi jo odtrgala od Jugoslavije, in na Tunis od Francije.

Razumljivo je, da premagane države ta nasvet na vso moč odobravajo. Zlasti Ogrska se ogreva zanj; pridobiti želi namreč nazaj izgubljeno Slovaško in kraje, ki jih je morala odstopiti Jugoslaviji in Rumuniji. Enako bi tudi Nemčija, Bolgarska in Avstrija skušale dobiti izgubljeno nazaj.

—o—

SMOLO IMEL Z AVTOMOBILOM

Chicago, Ill. — Farmer E. Bromberg je prišel iz Coal City, Ill., v Chicago po opravkih. Komaj uro po prihodu pa so mu neki tatovi ukradli avto. Skoraj istočasno, ko je tatvino sporočil policiji, je prišlo tudi poročilo, da so tatovi z njegovim avtomobilom ubili nekega otroka na Racine Ave. in Taylor St. Dasi je sodišče oprostilo farmarja vsake krivde, ga je vendar policija zaprla "zaradi neprevidne vožnje" in pa, "da bodo imeli zapiske o njem". Brezuspešna prizadevanja, da bi se rešil iz zapora, so nedolžnega farmerja spravila v tak obup, da je potegnil nož in se trikrat z njim zabodel v prsi. A policija ga še ni izpustila; prepeljala ga je v bolnico, kjer so mu rane zavezali, in ga nato odvedla nazaj — v zapor. — Čudovito vestna policija.

REVOLUCIJONARJI V BOLIVIJI

V južnoameriški državi Boliviji je pred kratkim izbruhnila revolucija, ki je popolnoma uspela. Vstajniki so se polastili glavnega mesta La Paz, ki nam ga kaže gornja slika, vrgli vlado in se sami polastili krmila države.

PROMET MEDNARODNE BANKE

Mednarodna banka bo postala sčasoma važna posredovateljica v trgovini med posameznimi državami.

—o—

Basel, Švica. — Mednarodna banka, ki ima svoj sedež v tem mestu, je bila ustanovljena predvsem v svrho, da se skozi njo vrše plačevanja vojnih reparacij premaganih držav. V kratkem času pa, kar obstoja, se je njeno delovanje nehote razširilo tudi na druga polja, in postaja čimdalje bolj posredovalnica med posameznimi bankami in med vladami držav pri izvrševanju mednarodnih trgovskih poslov. Kakor kaže, bo ta banka prej, kakor je kdo pričakoval, izgubila svoj značaj kot reparacijska banka in bo postala važen činitelj pri povzdigi svetovne trgovine.

Med drugimi državami je tudi Jugoslavija pustila naložen v tej banki večji del svojih dohodkov, ki ji pripadajo po Youngovem načrtu, da s tem podpre stalno vrednost dinarja, ki itak stoji na trdnih nogah že več let.

—o—

VEZUV ZOPET DELUJE

Neapel, Italija. — Ognjenik Vezuv, ki je precej časa miroval, je pričel zopet bruhati velike množine goreče lave. Kakor pa ugotavlja uradna opazovalnica ognjenika, je upati, da se lava ne bo razlila po okoliških poljih, dasi bo bruhanje trajalo več tednov.

KRATKE VESTI

ZAHTEVA PO ODPRAVI SUHAŠKE POSTAVE

Bismarck, N. D. — Državnemu tajniku je bila v ponedeljek predložena peticija, podprta z 20 tisočimi podpisi, ki zahteva, da pride pri novemberskih volitvah na glasovanje, naj se li odpravi suhaška postava, ali ne. Ni pa še gotovo, ali bo do glasovanja prišlo, ker baje niso vse pole pravilno opremljene.

—o—

PETA ŽRTEV 4. JULIJA

Chicago, Ill. — V torek je v bolnici umrl 12letni H. Mizek, in sicer na zastrupljenju, ki si ga je nakopal z eksplozivnimi igračami. Ta deček je že peta smrtna žrtev v tem mestu kot posledica nesmiselnega streljanja na 4. julija.

—o—

GANGSTERSKA VOJNA V DETROITU

Detroit, Mich. — Ni samo mesto Chicago slavno po svojih pobojih med posameznimi skupinami gangsterjev, marveč mu Detroit dela precejšnjo konkurenco v tem oziru. Tekom zadnjih petih dni se je namreč izvršilo v tem mestu nič manj kakor šest umorov

—o—

SMRT SLAVNEGA PISATELJA

London, Anglija. — Pretekli ponedeljek je izdihnil na svojem domu v Crowborough znameniti angleški pisatelj, Sir Arthur Conan Doyle, star 71 let. Njegova dela so znana skoraj vsem kulturnim narodom in domala vsa so prevedena tudi v slovenski jezik. Proslavil se je pred vsem s svojimi detektivskimi romani, v katerih igra glavno vlogo detektiv Sherlock Holmes, ki je bil seveda le namišljena oseba, ustvarjena v pisateljevi domišljiji. Zanimivo je, da se je pisatelj prej naveličal pisati te detektivske romane, kakor pa se jih je občinstvo naveličalo čitati. Večkrat je napravil poizkus, da "ubije" junaka Holmesa, a na željo čitateljev ga je moral vedno zopet "oživiti".

OGROMNE IZGUBE KITAJCEV

Izgube v sedanjih bitkah največje, odkar je izbruhnila kitajska revolucija.

—o—

Shanghai, Kitajska. — Že celih šest tednov trajajo divje bitke med kitajskimi vladnimi četami in med uporniki. Obe armadi imate zaznamovati naravnost gorostasne izgube na človeških življenjih in jih smatrajo, da so največje tekom vseh civilnih vojn od leta 1911 ko je izbruhnila prva revolucija. Na vladni strani se število mrtvih sploh ne omenja, pač pa štejejo ranjence na 20 tisoč. Na strani upornikov pa domnevajo, da je bilo ubitih najmanj 16 tisoč, število ranjenih pa da je še veliko večje.

Prvikrat tekom civilnih vojn je zdaj pripravljena za ranjence primerna postrežba. Ustanovljenih je več postaj za prvo pomoč, dočim se težje ranjeni pošiljajo v bolnice.

General Čiang Kai-šek, ki je poveljnik vladnih čet, je poln upanja, da bo v doglednem času lahko porazil upornike, dasi ve, da bo to težka naloga, kajti uporniki se bore z naravnost obupno odpornostjo. Večina upornega moštva prihaja namreč iz pokrajin, ki so bile tako strahovito udarjene z lakoto, in zdaj se bore z geslom: "Ako gremo naprei. dobimo kruha, ako pa nazaj, pa le trave."

—o—

DELAVCI V LETU 1960

Columbus, Ohio. — Kakor se je izrazil urednik nekega vzgojnega lista, se lahko pričakuje, da bo do leta 1960 prišlo do tega, da bo delavnik trajal samo štiri ure, po pet dni v tednu. Kakor se namreč lahko razvidi, odtrgajo moderni stroji vsako leto po eno nro na teden, in na ta način se bo število delavnih ur stalno krajšalo.

—o—

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

Iz Jugoslavije.

BLAGOSLOVITEV PROSVETNEGA DOMA V ŠMARTNEM PRI KRANJU. — ZEMLJA GA JE ZASULA. — V TRBOVLJAH SE RADI PRETEPAJO. — SMRTNA KOSA. — RAZNE NOVICE NABRANE ŠIROM DOMOVINE.

Dan katoliške prosvete

Krasen zgodovinski dan so praznovali v Šmartnem pri Kranju v nedeljo dne 15. junija. Ob vznožju onega sv. Jošta, kjer je pokojni Janez Ev. Krek sejal zrna prosvetnim in gospodarskim slovenskim organizacijam se dviga ponosni Šmartinski dom, novo žarišče katoliške ljudske prosvete na Sorškem polju. — V nedeljo 15. junija je bila stavba blagoslovljena. Že na predvečer omenjenega dne še je zbrala ogromna množica ljudstva in članov prosvetne zveze okolu doma in v domu. Električni reflektor je razsvetljeval vso to množico, da je bilo svetlo kakor po dnevu. Po krasni podoknici, katero je priredila kranjska godba Šmartinskemu g. župniku Al. Šarcu, so se podali v dvorano, kjer so se obvršavale točke programa za predvečer slovesnosti. — Drugi dan v nedeljo je ob 9. uri bila slovesna sv. maša, po sv. maši je bil pa slovesen blagoslov doma, katerega je izvršil kanonik Dr. Klinar, ki je tudi pred dvemi leti blagoslovil vogelni kamen.

—o—

Pri delu ponesrečil.

V ponedeljek, 16. junija, so kopali novo čistilno jamo za staro tekstilarno, kamor naj bi se stekala umazana voda od pranja volne in bombaža. Delo pri čistilni jami vodi podjetje inž. Josip Dedek. Kopanje jame je vodil polir g. Celec Franc. Ob šestih je hotel polir pregledati jamo in se je spustil vanjo. Jama je bila globoka okrog tri metre. Po nesreči pa se je isti hip vsula vrhu jame nakopičena odmetana zemlja in zasula g. Celca pod sabo.

Ponesrečenega so s težavo rešili iz zasute jame. Celec je takoj potožil o velikih bolečinah v trebuhu. Postalo mu je slabo in morali so poklicati zdravnika. Ta je odredil takojšen prevoz ponesrečenca v ljubljansko bolnišnico.

—o—

Pretepi.

Trbovlje. — V nedeljo 16. junija je bilo po dolgem času več pretepov, ki ne delajo časti naši dolini. Pretepi so bili težkega značaja, izvirajo pa vsi iz navadnih brezpomembnih prepirov, ali pa iz maščevanja in od alkohola. Rudarji Ivan, Valentin in Franc so popivali v raznih gostilnah. V zadnji gostilni se je med njimi vnel prepir. Valentin je, ko so se vračali domov, prva dva počakal na Doberni, kjer stanujejo, ter ju iz zasede z nožem napadel. Ivanu je z nožem preparal trebuh, ranil ga nad desnim očesom in mu zadal še težko rano v koleno. Franc je dobil lažjo rano v ramo.

—o—

Novo mesto.

Tukajšnje okrajno sodišče je odredilo na pokopališču v Mirni peči izkop in ponovno raztelesenje pokojnega Franca Cesarja, ki je bil v prepiru ustreljen 25. decembra lanskega leta po polnoči v Mirni peči. Raztelesenje je bilo odrejeno, s kakšnim projektilom je bil pokojnik ustreljen.

—o—

Smrtna kosa.

V Moravcih pri mali nedelji je umrla Marija Spindlerjeva, rojena Matjašičeva, stara 82 let. — V Lubljani je umrl Šimon Wut, davčni upravitelj. — V Mostah pri Kamniku je umrl gostilničar Miha Florjančič. — V Stopčah je umrla Cecilija Tacigova, gostilničarka. —V Ljubljani je umrl Franc Poljanc, magistratni uradnik.

—o—

Razne nezgode in nesreče.

Josipina Podboj, stanujoča v Ljubljani na Mestnem trgu 12, se je opekla z vrelo mastjo, ki se ji je zlila po nogah. Huda nesreča je doletela posestnikovega sina Josipa Jenka iz Praprotne police. Imel je delo pri slamoreznici, ki mu je zmečkala desno roko. Delavec Josip Verbič iz Vevč je predvčerajšnjem padel s kolesa in se poškodoval po vsem životu.

—o—

Kača jo je pičila.

V celjsko javno bolnico je bila pripeljana 14 letna posestnikova hči Zofija Mirtlova iz Boštanja katero je v domačem gozdu pičila neka strupena kača v nogo. Dekle bo ostalo pri življenju, ker je še pravočasno poiskalo zdravniško pomoč.

—o—

Nesreča.

47 letni posestnik Mihael Galuf s Ponikve ob južni žel. si je po nesreči prerezal levo roko v podlehti tako močno, da so vsled prerezanih mišic ohromeli trije prsti.

—o—

Nezgoda.

Hlapec France Koprivc iz Rožne doline je vozil z dvovprežnim vozom v Rožno dolino stavbni material. Na cesti, ko je stopal tik ob vozu, pa mu je nenadoma spodrsnilo, da je padel pod kolesa in se občutno poškodoval. Prepeljali so ga domov in poklicali zdravnika, ki pa ga je dal prepeljati v splošno ljubljansko bolnico.

—o—

Stavbno gibanje.

V Hrvači zida hišo gosp. Janko, v Gorenji vasi pa stavbni podjetnik, gosp. Alojzij Hren svoj dom, ki obeta biti nekaj posebnega.

—o—

Nesreča v Ljubljani.

Delavec Ivan Kamnikar uslužben na Scagnettijevi žagi v Vošnjakovi ulici, doma iz Srednje vasi pri Laverci, je imel opravka pri stroju. Ravnal je tako neprevidno, da ga je stroj pograbil in mu zlomil levo roko tik pod ramo.

AMERIKANSKI SLOVENEC

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, ponedeljkov in dnevov po praznikih.

Izdaja in tiska
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: CANAL 0098

Naročnina:

Za celo leto	$5.00
Za pol leta	2.50
Za četrt leta	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	
Za celo leto	$6.00
Za pol leta	3.00
Za četrt leta	1.75

The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: CANAL 0098

Subscription:

For one year	$5.00
For half a year	2.50
For three months	1.50
Chicago, Canada and Europe:	
For one year	$6.00
For half a year	3.00
For three months	1.75

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači, do kedaj imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagate listu.

DOPISI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list.—Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtka dopoldne.—Na dopise brez podpisa se ne ozira.—Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

Neumrjočnost materije

I.

Čitatelji, kateri bistvo takoj spoznajo in uganejo, naj oprostijo, če sem rabil za članek ta napis. Filozofično je to nesmisel, kakor vsakdo lahko spozna že na prvi pogled. Ampak članek s tem napisom je v štev. 130 Prosvete, in rabil sem ga, da se takoj na hip spozna, kako stvár stoji.

V filozofiji, ako kdo stvar vzame resno in mu ni morda le za kak efekt na zunaj in za golo demagogijo, je treba velike previdnosti ne le v pojmovanju, že pri rabi kake besede. Neumrjočnost in materija sta pojma, ki se povsem izključujeta. Ako ju Prosveta veže, je to njena zadeva, na krivem pa je, in namen bo morda ugajal, nikakor pa ne koristil, ker vodi še bolj v zablodo, ko je zabloda na sebi.

Člankar v Prosveti, gotovo g. Molek, meni:

"Stara teološka vera, ki ima svoje početke še v kanibalski dobi, uči človeka, da je 'duh' neumrjoč, vse drugo pa je minljivo. Kaj je duh, 'vedo' le teologi, vsi drugi ljudje ne vedo nič. Veda do danes še ne pozna duha, torej ne more vedeti ničesar tudi o njegovi neumrjočnosti."

To se lahko zapiše na papir, filozofičnih lavorik pa pri tem ne bo, kvečjemu le demagoških, če te kdo hoče in se z njimi zadovolji.

"Veda do danes še ne pozna duha", meni člankar. Kakšna in katera veda naj bi to bila? Baje pozna duha le "stara teološka vera, ki ima svoje početke še v kanibalski dobi." Kanibalska doba je pravi ljubljenček g. Moleka in se ne more dosti izkašljati o tem barbarizmu. Naj mu odkrito povem: Ako moderna, ali bolj izrazito, njegova "veda" ne pozna pojma duha, pozna in ve le za snov, materijo, je ta moderna ali Molekova "veda" še vrlo daleč za najbolj barbarsko dobo. Teologijo in vero pustimo lahko prav mirno ob strani, za filozofičen pojem duha jih ravno ni treba, ker filozofija sama poda ta pojm, ako je res filozofija, ne pa le kako brezmiselno pisarenje in besedičenje.

Vzemimo člane pri jednoti, katere glasilo je Prosveta. V vsaki številki je nekaj o "dobrih" in nekaj o kakih "slabih" članih. Taki člani se najdejo vsepovsod. Po Molekovi "vedi" bi bili člani le gola materija, snov, nakopičena v nekem sestavu, ki mu pravijo človek. Duha ta sestav nima, ker "veda duha ne pozna". Ako so toraj člani "dobri", bi bili iz neke "dobre" materije, če so pa "slabi", bi bili pač iz slabe. Iz kakšne materije toraj? Morda eni iz sladke, drugi iz grenke? Eni iz sladkorja, drugi iz oceta?

Ko se v Prosveti piše o dobrih in slabih članih jednote, podaja Prosveta sama pravilen in filozofičen dokaz o — duhu, ker o dobrem in slabem se pri goli materiji, snovi, ne more govoriti, ko se pojm dobrega in slabega more nanašati edinole na **duševne** lastnosti. Materializem hoče zanikati pojm duha, pa v isti sapi jasno dokazuje sam, da je duh, ker izrecno govori o duševnih pojmih in lastnostih. Kakšna veda je toraj ta materialistična "veda"? Kaka barbarska doba ni mogla ustvariti tako — "vedo", prišla je moderna doba, prosvitlena in napredna doba, ki zabavlja čez teologijo in barbarizem, a je daleč zadaj za barbarično dobo in daleč pod vsakim filozofičnim barbarizmom.

G. Molek smatra vse za vrlo zarukane in omejene, ako imajo in se držijo pojmov, ki se morda najdejo tudi v kaki teologiji, in smatra take pojme pri takih zarukancih radi teologije za krive. Pri tem zapade pravi maniji. Naj zabavlja čez "staro teologijo ali teološko vero iz kanibalske dobe", kakor mu drago, resnice nima na svoji strani, ker ljudje niso tako zarukani, da bi ne prišli do kakih pojmov, ki so povsem filozofični, po filozofiranju, pravem mišljenju in doslednem sklepanju. Njemu pa je pripuščeno, ako on ne more priti do takih pojmov, dasi ima dokaze prav v svojem listu, kjer se izkašljuje nad zarukanci, ki poznajo duha tudi brez teološke vere.

To je nekaj, kar zadene neumrjočnost neposredno, o bistvu pa je treba nadaljnih pojasnil.

ČASTITKE NOVOMAŠNIKU IN DRUGE NOVICE IZ PUEBLE

Pueblo Colo.

Prav iz srca smo vsi častitali novomašnikovim starišem, ki so darovali sina za Gospodov altar. Častitamo pa tudi vam, častiti g. novomašnik in vam želimo da boste dobri pastir naših duš, da vse ovce pripeljete v en hlev. Bog naj vam podeli obilo božjega blagoslova .— Vsa čast Mr. John Butkoviču, ki se tako trudi za našo naselbino. — Društvu Prešern pa tudi prav lepa hvala, ker so res lepo zapeli "Novomašnik bod' pozdravljen", in več drugih pesmi. Imeli smo zares prav lep zabaven večer. — Hvala lepa Mr. John Germu ki je kljub temu, da je zelo zaposlen in ni posebno pri dobrem zdravju, nas vendarle prav dobro zabaval. — In naše kuharice, ki so tako dobro kuhale in stregle. Vsem se lepo zahvalim. — Tako je bilo vse lepo, da bi si želeli, da bi nam dal Bog, da bi vsako leto imeli novo mašo.

Smrtna kosa vedno kosi. — Tam uzame ljubo mater, tam skrbnega očeta. To pot je pobrala družinskega očeta, Franka Ohlina, starega 53 let. Bolehal je 6 mesecev. Previden za umirajoče je mirno v Gospodu zaspal. Pogreb je bil iz cerkve Marije Pomagaj ob veliki udeležbi sorodnikov in prijateljev. Bil je član društva sv. Jožefa. Doma je bil iz Malih Liplen, fara Škocjan. Zapušča ženo, 4 sinove in 2 hčeri. Naj mu sveti večna luč! Preostalim pa naše sožalje.

Na bolniški postelji se nahaja Mrs. Bavdek. Bila je operirana. Dal Bog, da bi že okrevala. — Gospa Štorklja se je oglasila pri družini Mr. in Mrs. Lesar in je pustila zalo hčerkico. Ker je to že 14. otrok pri družini naše častitke.

Prav lepo se zahvalim Mr. John Butkoviču za krasni dar, ki mi ga je poklonil za moj 50-letni rojstni dan.

Vročina je velika, da mi je tinta kar na mizi vskipela. Ne vem, če bom mogla do jeseni še kaj pisati. Pozdravljam vse cenjene čitatelje Amerikanskega Slovenca tukaj in drugod.

J. Meglen.

(Dostavek uredništva: To pa ne gre, da bi si vzeli tako dolge počitnice. Morate se še pred jesenjo kaj oglasiti.)

—o—

KAKO JE NA ZAPADU

Valley, Wash.

Sporočam, da sta nas obiskale Mrs. Mary Polajnar in Mrs. Mary Plantan iz Oregon City, Oregon. Prišle so sem in ustanovile tukaj v naši naselbini podružnico Slov. Ženske Zveze, ki šteje sedaj ob svojem začetku 10 članic. Kako bo ta podružnica uspevala bom še poročala pozneje.

Na praznik sv. Rešnjega Telesa smo imeli procesijo, kakor vsako leto. Napravili smo tri kapelice, kjer se je vršil blagoslov z Najsvetejšim. — Vsa slovesnost se je vršila v najlepšem redu. Tudi streljanja nismo pogrešali in ne slovesno ubranega pritrkavanja. Prav res ničesar nam ni manjkalo, za ta praznik. — Po procesiji je bila južina v dvorani.

Letina, žalibog nam kaj slabo kaže. Sena ni. Farmarji bodo porezali žito za seno. — Prosimo Boga, da nam pošlje potrebnega dežja.

Naš g. župnik, Rev. Father Joyce, so pri slabem zdravju. Odšli so za nekaj časa v Californijo, da spremenijo podnebje in dobijo nekoliko boljšega zraka. Upamo, da se kmalu povrne med nas. — Pozdrav na vse Slovenke in Slovence širom Amerike. Listu pa veliko naročnikov.

Mary Swan, zastopnica.

—o—

DOPIS S POTA

Barberton, Ohio.

Dne 4. julija sem obhajal praznik neodvisnosti v lepi slovenski naselbini v Barbertonu. Bilo je lepo jasno vreme. Zastave so tu pa tam plapolale raz oken prijaznih slovenskih hišic. Šuma in pokanja ni bilo preveč. Večina ljudi je odšla kam ven na prosto, na farme ali na piknik. Mene je spremljal okolu naših rojakov vse časti vreden Mr. Joe Shega, naš mladi, navdušeni tukajšnji zastopnik. Uspeh ki sva ga tukaj dosegla, me je naravnost presenetil. Kamor sva prišla, povsod so nama z veseljem vrata odprli in se naročili na list Amerikanski Slovenec. Naročili so se z veseljem na list: Mrs. Frances Bertoncel, Mr. John Zalar, Mr. Frank Zupec, Mr. Anton Jerina, Mrs. Alojzija Zupec, Mr. Joe Zupec in Mrs. Mary Grimšič. Prejšnji dan sva pa hodila oziroma me je Mr. Joe Lekšen vozil s svojo novo karo okrog po farmah. Mr Joe Lekšen je stoprocentno katoliški mož in v njegovi hiši vlada pravi katoliški duh. Tu se vedno moli pred jedjo. Je pa tudi ta družina spoštovana od vseh Slovencev v ti okolici. Z njim sva dobila nove naročnike: Mr. John Otoničar, Mr. John Zupec, Mr. Frank Tanja, Mr. Frank Verant, Mrs. Jožefa Adamič in Mr. John Petrich. Obiskala sva tudi več drugih starih naročnikov, ki so naju uljudno povabili v hiše. Imajo prav lepo in snažno stanovanje in opravo, preproge in nekateri svoje "kare" in radio. Vsakega sem vprašal, kaj mu v listu povsem ugaja, pa vsak mi je odgovoril, da mu list najbolj dopade med vsemi, kar povsem ugaja in se jim nosom. Spoznal in uveril sem se, da se je naš narod oprijel bolj moškega in katoliškega značaja, ki se tako lepo prilega vsakemu.

Povsod kamor sem prišel k takim ljudem, sem opazil očividen blagoslov božji in njih mirno ter pošteno lice.

Tukaj delajo ljudje še precej povoljno. Le par je slovenskih družin, ki delajo samo po par dni na teden. Ta naselbina ima okolo 250 slovenskih družin. Imajo prijazno cerkvico,ki ima že precej prihranka na strani. Tudi imajo Slovenski Dom "Domovina", kjer prirejajo razne predstave in veselice. Imajo tudi Dramatično društvo "Slovenija".

V naselbini je precej živahno društveno življenje. Imajo 6 katoliških društev, 4 društva so nepristranska in 3 društva so SNPJ. Da je naselbina tako napredovala se ima zahvaliti v prvi vrsti navdušenim možem in ženam, ki so se zavzeli za razširjanje katoliškega lista. Mr. Lekšan, ta neustrašen bojevnik, si je vzel besede papeževe za geslo — "Zastonj zidate cerkve in šole, ako nimate katoliškega tiska". Mr. Anton Okolish ravno isto. Ko je on prevzel zastopstvo je bilo okolu 20 naročnikov. On in njegova spoštovanja vredna soproga sta se borila da je sedaj v tej naselbini list Amerikanski Slovenec najbolj razširjen in priljubljen. — Sedaj je pa poprijel še Mr. Joe Shega. Mlad, neustrašen, poln energije in lepih idej. Zato je tudi priljubljen.

Tem vrlim možem in vsem ki so list naročili ter me tako prijateljsko sprejeli izrekam prisrčno: Bog plačaj in Bog vas živi.

Anton Jaksetich.

ZAHVALA

Ottawa, Ill.

Dolžnost me veže, da se zahvalim vsem mojim prijateljicam in prijateljem, ki so mi 25. junija za moj rojstni dan priredili "Surprize-Party". Iznenadili ste me zelo, ker nisem prav ničesar pričakovala. Prinesle ste mi vsakovrstnih jedi in pijač v izobilju. Pijače so pa seveda bile vse "soft", nič "hard". Zato so pa tudi tako lepo zapeli in plesali, kakor bi bili 16 let stari. Samo škoda, ko naš stric ni mogel plesati. Par dni poprej je šel "fišat", pa ga je najbrže riba brcnila. — Prav lepo se vam sedaj za vse zahvalim. Ker bi vzelo preveč prostora ,ako bi vas vse imenovala, se vam kar vsem skupaj najlepše zahvalim. — Hvala tudi vsem tistim, ki ste prišli iz La Salle in tistim pevcem iz Oglesby. Nisem mislila, da imam toliko prijateljev in prijateljic. Sedaj pa vidim, da jih imam. Za to se vsem še enkrat iskreno zahvaljujem za tako lepo darilo, ki ste mi ga kupili in pa, ker ste tako vedele, kaj potrebujem. Nikdar vam tega ne bom pozabila in kadar nanese prilika bom po svojih močeh vam povrnila. Pozdrav vsem.

Alojzija Lekan.

—o—

IZ URADA S. Ž. Z. PODRUŽNICA ŠT. 19, NA EVELETHU

Eveleth, Minn.

Naznanjam vsem članicam naše podružnice, da bi se kolikor mogoče udeležile prihodnje seje v nedeljo večer ob 8mi uri. Zato, ker imamo jako važne stvari za urediti, kakor nekatere že veste. Zato, pridite vse in še drugim povejte, posebno tistim, ki nimajo Amerikanskega Slovenca, da bodo prišle. Vse na sejo v nedeljo večer. Pozdrav.

J. Rozinka, tajnica.

—o—

ŠENTŠTEFANSKI ZVON

Chicago, Ill.

Ne vem, ali bi dal "šentštefanski" zvon inkorporirat ali bi preklical monopol nad čikaškimi novicami. Vsak čas se mi kdo v novičarsko zelje ukrade in mi utrga nekaj novic. Tako je z mojim zvonom, kakor je z zvonovi tam doma. Kolikokrat se je ta ali oni zlikavec prilizal v turn in potegnil za zvon. Zdaj bom moral ob štirih vstajati, da me ne bodo prehiteli drugi pritrkovavci: v pondeljek bo treba zbrati vse novice in jih poslati v svet, drugi naj pa med plevami paberkujejo za zrni.

Nedelja je bila "Bela nedelja" nam in vsem sosednim naselbinam. Baragova slavnost je nad vse sijajno uspela. Čikaška naselbina je bila polnoštevilno zastopana. Še vedno, kadar je bila kje narodna slovesnost ali manifestacija slovenske skupnosti in slovenskega imena, Čikaga ni zaostala, da vedno je prednjačila. Tudi na tej slovesnosti smo bili prvi po številu in razpoloženju. Skoraj bi se potrkal na prsa, češ: "mi smo mi", pa pravijo, da ošabnost ni čednost, in druge naselbine bi se jezile: "glejte jih, kako v ospredje silijo". Ne, "štrebarji" pa nismo. Kdor ne veruje, dobi tolar. —

Nihče še ni poročal, da so zadnji teden slovenski Kolumbovi vitezi priredili lepe točke na mednarodnem večeru Kolumbovega krožka" Bishop Ketteler". V Kolumbovem redu je učlanjenih lepo število naših fantov in mož; umljivo, da smo dobili tudi mi mesto na tej prireditvi. Kdor še ne ve, mu povem, da se v domovini Sloveniji zelo zanimajo za Kolumbovo gibanje, da je naš znani p. Hugo Bren napisal že mnogo člankov o tem redu, zadnji čas je celo izdal brošuro o Kolumbovih vitezih in njihovem stremljenju, tudi slike in fotografije naših fantov-vitezov je prinesel list "Kres". Med drugimi prelepo sliko našega Johna Petrovčiča v ornatu četrtega reda. Tudi tam bodo počasi začeli ustanavljati podoben red, seveda v drugi obliki. Kolumbov red je izrazito amer. organizacija. Ali ni to pobuda za nas: fantje in možje, ki še niste učlanjeni v tem udruženju, pristopite v naše vrste. Fant od fare je pristopil že v prvem letu svojega ameriškega življenja. Dva reda je že prejel, tretjega se malo boji. Fantje od fare smo vsi Čikažani, hajdi, vsak naj pristopi, da damo čast slovenskemu imenu in narodu.

Ko bi dali kaj na kulturna društva bi bilo bolje za nas. Podporna društva so nam tako silovito pri srcu, da so mnogi učlanjeni kar v treh, štirih; blizu 14 društev take sorte imamo pri nas. Človek bi mislil, da nas je dober milijon, pa nas je komaj peščica, ki bi prav lahko shajala s tremi podpornimi društvi. Trije staknejo skupaj glave, halo, ustanovimo novo društvo, ne pomislijo, da je to kvarno sosednemu društvu in vsemu življenju naselbine, ker vzgaja samo strankarstvo. Kulturna društva so postranska reč. Jaz pa povem in tako mora govoriti vsak, kdor ima glavo na pravem mestu in kaj soli v njej: prvo je kulturno društvo in kulturno delo, potem pride šele podporno društvo in skrb zanje. —

Bogve, ali bodo društva v prihodnji sezoni bolj pametna in bodo nastopala v naši dvorani skupno in zajedno, da ne bodo prireditve tako slabo obiskane, da ne bodo ubogi ljudje toliko trpeli in da bodo društva sama imela večji dobiček. Radoveden sem, kdaj se nam bo zasvitalo. . .

Otroci šentštefanske šole se v počitnicah uče iger in drugih oderskih nastopov. Slišal sem, da imajo na programu lepo igro: "Desetnik in sirotica": "Neumne vraže"; "Peterčkove poslednje sanje" in "Mogočni prstan". Z velikim zanima-

(Dalje na 5. strani.)

PODLISTEK

OB ZATONU CARSKE RUSIJE

(Dalje.)

Mnogo sovražnikov pa je dobil Rasputin tudi v vrstah duhovščine. Ne samo vsled svojih krivoverskih naukov, temveč vsled vsega svojega ponašanja in življenja, ki je nekatere naravnost žalilo. Med temi je bil tudi dobrohotni oče Teofan, ki je sam pomagal Rasputina spraviti na dvor. Pri očetu Teofanu je nastal ta preokret deloma tudi iz zavisti, ker ni mogel preboleti, da je vsled Rasputina padel njegov vpliv na dvoru. Čeprav je bil oče Teofan sicer nad vse miren in popustljiv mož, pa je bil v boju proti Rasputinu nad vse delaven in vztrajen. Povsodi je govoril proti Rasputinu in slikal njegovo razuzdano življenje, v katerem je videl siguren dokaz Rasputinove zveze s hudičem.

Kakor se je preje trudil, da pridobi ljudi za Rasputina, z isto vnemo jim je sedaj govoril o Rasputinovi pregrešnosti. Šel je k škofu Hermogenu, k Iliodoru Caricinskemu, šel je k "pravim ruskim ljudem", šel je k velikemu knezu Nikolaju Nikolajeviču in povsodi sejal sovraštvo in mržnjo do Rasputina.

Debeli in dobrosrčni škof Hermogen ni imel dosti smisla za Teofanove pretiranosti. Nikdar ni smatral Rasputina za svetnika, prav tako pa ga ni imel za hudiča. Mirno je poslušal očeta Teofana in na zadnje mirno pripomnil: "Pa je res zanikrn šuft ta Griba!" In nato je pričel takoj razmišljevati, katero bi bilo treba ubrati, da bi mogel Rasputina s pomočjo "pravih ruskih ljudi" vreči. Da pa je treba to storiti, sta bila oba prepričana.

Tudi Iliodor, mogočni menih iz Caricina, je hotel nastopiti proti Rasputinu, toda ni mogel. Še vedno je bil čisto pod Rasputinovim vplivom in čeprav je vse v njem naravnost vrelo proti sibirskemu mužiku, je vendar še povsodi priporočal Rasputina. Ta pa, kakor da bi se norčeval iz Iliodora, je zahteval od njega vedno večje časti in se pri tem obnašal nad vse brezobzirno. Povsodi je moral peljati Iliodor Rasputina in vsem ljudem je moral govoriti o njegovi svetosti. Rasputin pa mu je istočasno z največjo brezobzirnostjo razkrival svoje grehe. Podrobno je vse popisoval, da je Iliodor z grozo v srcu spoznal, da pripada Rasputin krivoverski sekti "Hlistov". Pa čeprav mu je to v znatni meri okrepilo odpor proti Rasputinu, vendar ne v tej, da bi se mogel otresti Rasputinovega vpliva. Rasputin je vse to čutil in je tem bolj užival, čim bolj je ponižal Iliodora. Tako si je nekoč izmislil, da mora zopet enkrat peš romati iz Caricina v Sarov. Iliodora je pozval, da v ta namen priredi svečano procesijo, ki bo spremila Rasputina iz mesta, pri slovesu pa se mu morajo izročiti cvetlice in dragoceno darilo. Zopet se je vse upiralo v Iliodoru proti temu povelju, toda Rasputin ga je samo pogledal in ves odpor je bil zlomljen in Rasputinovo povelje je izvršil Iliodor do pičice.

Ali na vse zadnje se je tudi Iliodoru posrečilo, da je premagal Rasputinov vpliv. Zgodilo se je to v Pokrovskojem, rojstni vasi Rasputina, ko je Iliodora tako popolnoma obvladala zavist, da je ta zamorila tudi Rasputinov vpliv. Na dolgo in na široko je govoril Rasputin Iliodoru, kako zelo je priljubljen na dvoru. "Carica mi je prisegla, da bo vedno na moji strani in da bo za vse čase videla v meni svojega dobrotnika in rešitelja," je govoril Rasputin Iliodoru. Na svojem domu je potem Rasputin razkazoval Iliodoru vsa nešteta darila, ki jih je prejel od carske rodbine. Razkazoval mu je svoje krasno pohištvo, dragocene omare, polne skrbno izdelanega srebrnega orodja, fino brušene čaše in kozarce, tudi svoj krasen klavir in drugo. V vsem gornjem nadstropju so bile dragocene perzijske preproge, povsodi so bile slike članov carske rodbine, velikih knezov in kneginj in drugih prijateljev in dobrotnikov Rasputina. V vsaki sobi pa so bile tudi z dragulji okrašene svete podobe, darila duhovnikov in samostanov. Sedaj šele je Iliodor prav spoznal veliko Rasputinovo moč in sedaj je šele videl, kako velik vpliv je imel Rasputin.

Zadnji večer, ki ga je prebil Iliodor v Pokrovskojem, je prišel poštni sel in prinesel veliko pismo s carskim pečatom. Zadovoljno se je pogladil Rasputin po bradi in dejal svojemu gostu, da mu piše carica. Nobenega miru ni imel Iliodor in moral je to pismo sam prebrati. Ponoči je vstal, se splazil v Rasputinovo delovno sobo in tako dolgo brskal po pisalni mizi, da je našel pismo. Pa je bral v pismu, kako carica iskreno prosi Rasputina, da pride zopet v Carsko Selo, ker je prestolonaslednik zopet obolel. Ko je prebral Iliodor to pismo, je začel brati še ostala in kmalu se je prepričal, da je čisto vse res, kar mu je Rasputin govoril o svojem velikem vplivu na dvoru. Par posebno prisrčno pisanih pisem si je Iliodor obdržal. Bila je sicer to tatvina, ali Iliodor se je potolažil, da je to storil v interesu carja, domovine in naroda, ker je treba vendar razkrinkati Rasputina in ves narod opozoriti na škodo, ki nastaja iz Rasputinovega vpliva.

(Dalje prih.)

—o—

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

NAŠ OBZORNIK

(Piše P. A. Urankar)

"Urbs et orbis", rečenica, ki so jo navadno rabili Rimljani, kadar so hoteli izraziti obseg rimskega imperija.. Kadarkoli je cesar naslovil podanike svojih dežela ali je izdal dekret, je vedno pričel z besedami: Urbi et orbi — oznanjam svojo voljo. Mestu Rimu kot predstavniku cesarstva in vsem drugim deželam v naših mejah oznanjam . . . Rim je bil nekak svetilnik vsemu rimskemu imperiju, ves drugi svet je bil takorekoč obzorje Rima. Rim, oziroma Vatikan, je danes katoliškemu svetu svetilnik in mesto na gori. Iz Rima prihaja katoliškemu svetu luč . . . Sveti oče je predstavnik Kristusovega in Petrovega kraljestva, zato morajo biti naše oči obrnjene čestokrat v Rim; čestokrat, pravim. Vedno se moramo orientirati po Rimu. Čim besneje se zaganjajo nasprotniki v Petrov stol, tim raje se mi obračajmo do njega; čim bolj skušajo sovražniki, da bi nam odvrnili oči od Svete Stolice, tem bolj zaupno gledajmo mi, kar nas je Kristusovih in Petrovih, da bomo v stalni zvezi, v stalni in živi zvezi s predstavnikom Kristusovega kraljestva na zemlji. Predolg sem. Hotel sem reči: Urbs — mesto Rim nam mora biti kakor "mesto na gori." Katoliški svet je po njem razsvetljen. Kaj je novega v Vatikanu, bodi prvo vprašanje; drugo, kaj je po svetu novega. Obzornik bo na prvem mestu skušal informirati čitatelje Amer. Slovenca o nehanju v Vatikanu. Z Vatikana se bomo potem vedno podali v svet.

* * *

Sv. Očeta so po sili spravili vsi časopisi v bolniško posteljo. Pa je zdrav in krepak kot malokdo v njegovih letih.

* * *

V zadnji konzistorijalni seji kardinalov je imenoval sveti Oče pet novih kardinalov. Trije so italijanske narodnosti, eden je Francoz, zadnji Brazilijanec.

* * *

V avdijenco je sprejel sv. Oče zastopnike Kanade, ki so prišli v Rim, da prisostvujejo kanonizaciji osmih novih svetnikov iz Severne Amerike.

* * *

V Vatikanu delajo novo radio-oddajno postajo. Sveta Stolica se živo zaveda, kolikega pomena je radio za širjenje Kristusovih idej. Zato tako živo priporoča vernikom, da se zavzamejo za to najnovejše sredstvo katoliške propagande. Ta mesec je mesec molitve za dobre katoliške štacije po svetu. Novo postajo v Vatikanu bodo otvorili in blagoslovili tja oktobra meseca.

* * *

Sveti Oče je poslal deset tisoč kot prvo pomoč poškodovancem v Perziji. Zadnji mesec je namreč grozovit potres razrul perzijske okraje blizu mesta Salmas. Sveta Stolica vedno pomaga v vsaki potrebi in ima srce tudi za one, ki niso naše paše in naše čede. Tega nasprotniki Petrovega novčiča nikdar ne vidijo.

* * *

Sveti Oče je zopet dve škofiji v Kitaju dal v oskrbo domačim škofom. Cerkev zelo dela na to, da prevzamejo vsa odgovorna mesta po misijonskih škofijah domačini. Z veliko večjim zaupanjem se potem narodi oklenejo Cerkve in duhovnikov. Stara resnica: Tujec je tujec. Kdor je naše krvi, nam je najbližji, še do Boga je bližja pot po domači krvi.

* * *

Kakor se je papež izrazil zastopniku cerkve na Irskem, bo Irska prva dežela, ki jo bo sveti Oče obiskal.

* * *

Pred nekaj tedni so brezbožniki v Rusiji sklenili, da podero tudi najstarejšo katoliško kapelo v Moskvi. Ker je pa kapela zgodovinske vrednosti, so se znanstveni krogi temu uprli in res je vlada prepovedala, da bi jo vojaki razdrli.

* * *

Kapelo bodo postavili na najvišji gori Evrope. Na Montblanku, kamor je tudi sedanji papež večkrat poromal, je nekdaj stal križ, ki ga je dal postaviti sam Napoleon, toda tekom stoletja je zginil; postavili bodo na onem mestu majhno cerkvico v spomin velikega turista preteklih dni, papeža Pija XI.

* * *

Kitajski boljševiki so umorili tri finske katoliške sestre. Zopet tri nove mučenice. Največje muke so morale prestati, potem so jih vrgli v bližnjo reko. Tako si boljševizem utrjuje svoje kraljestvo.

* * *

V Aziji praznujejo letos 2497. rojstno leto svojega preroka Budhe. Vera v Budho in njegove nauke namreč zelo nazaduje, zato hočejo s takim pompom zopet vcepiti azijskemu ljudstvu vero v svojega preroka.

* * *

Na Fiji otokih je umrl duhovnik Nicoleau, ki je žrtvoval vse svoje življenje duhovnemu pastirstvu med gobavci, nazadnje je sam podlegel tej grozoviti bolezni. Nova žrtev in nov junak krščanske ljubezni. Komaj je umrl, se je že oglasil nov duhovnik, ki bo prevzel njegovo mesto, eno najstrašnejših dušnopastirskih mest v cerkvi.

* * *

Meksikanski duhovniki so uvedli v Cerkev Katoliško akcijo. Organizujejo svoje može v Apostolstvo mož, katoliške žene v "Krog katoliških žena", dekleta v "Dekliško društvo", fante pa v "Mladeniško društvo". Po viharju začenja novo življenje in nova rast. Bog daj novim organizacijam mnogo uspeha in blagoslova.

* * *

V Kijevu je sezidala carica Elizabeta samostan in cerkev. V zvoniku te cerkve je visel največji ruski zvon, ki je tehtal 65 tisoč kilogramov. Ta zvon so boljševiki letos sneli in raztopili.

* * *

Prostozidarji so izdali svoj koledar s statistiko svojih društev. Po tej statistiki je na svetu 26 tisoč framazonskih društev. Članov je nekaj blizu 4 milijonov. Zedinjene države imajo 3 milijone in pol. Torej je v Ameriki največ framazonov.

* * *

47 radio postaj ima sedaj "Katoliška ura". Štacija se imenuje WEAF. Program te ure je nad vse zanimiv in opozarjamo nanjo.

* * *

Sveti Oče je imenoval škofa Jegliča za nadškofa. Ob priliki jubileja osemdesetletnice se je ves slovenski narod poklonil našemu junaku in narodnemu borcu. Kralj je škofa odlikoval s svetinjo Belega Orla.

* * *

V Ljubljani so praznovali veličastno slavnost rokodelskega društva. To društvo si je steklo premnogo zaslug za katolicizem v domovini.

—o—

147 LET

Znani francoski pisatelj Barbusse je potoval po Kavkazu in našel tam nekega starega Miklavža Čapkovskega. Starček, ki se je rodil, ko je vladala velika carica Katarina ,je še čvrst. Na vprašanje kako je postal star, je odvrnil: "Ne vem; čas teče, jaz pa ostanem.

—o—

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

Zastonj Dobite

APARAT ZA SLIKANJE!

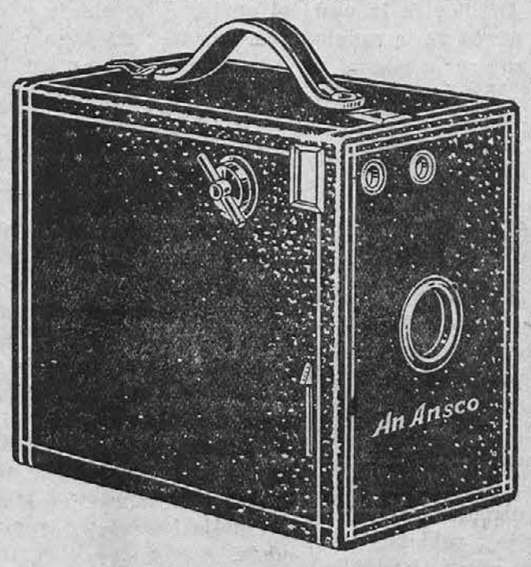

Ta aparat, ki ga vidite na sliki, je NO. 2 GOODWIN BOX CAMERA.

Jemlje jasne, čiste in lepe slike v velikosti 2¼ x 4¼ palcev.

Zelo praktičen in pripraven za izlete in slične slučaje.

POGOJI! Zgornji aparat "No. 2 Goodwin Box Camera" ter en film dobi vsak popolnoma zastonj, ako pošlje od 1. junija do 31. julija 1930 ENEGA CELOLETNEGA NOVEGA, ALI PA DVA POLLETNA NOVA NAROCNIKA ZA "A. S.".

Ta nagrada je v veljavi samo od 1. junija do 31. julija 1930.

Takoj še danes stopite k Vašemu sosedu prijatelju in nagovorite, da se naroči na list "Amer. Slovenec" in Vi dobite na ta način brezplačno zgorajšni aparat.

POSLUŽITE SE TEGA KUPONA.
(Izrežite ga in izpolnite.)

"AMERIKANSKI SLOVENEC",
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam ..... nov.....naročnik....., za kar prilagam svoto $..... in prosim, da mi takoj pošljete gori naveden aparat za slikanje No. 2 Goodwin Camero.

Novi naročniki so:

Ime .....

Naslov ..... Mesto .....

Ime .....

Naslov ..... Mesto .....

Podpis pošiljatelja .....

Naslov .....

KAJ SE SLIŠI PO SVETU?

MRAVLJE IN ČEBELE V FILMU

Za opicami, konji, psi, mačkami itd. pridejo sedaj na platno tudi mravlje in čebele, in sicer izvrše o teh prezanimivih žuželkah zvočna filma. Človeško uho samo ob sebi za glasove mravelj ni dojemljivo, s pomočjo zvočnikov pa upajo ujeti šume, ki jih povzročajo mravlje in ki utegnejo služiti sporazumevanju.

Zvočni film o mravljah pripravljajo strokovnjaki v zoološkem vrtu v Newyorku; film utegne postati za znanstvena raziskavanja zelo važen. Priprave so pa izredno težavne, ker je treba mravlje opazovati, ne da bi jih pri tem motili. Ravno tako je treba mikrofone tako nastaviti, da bodo ujeli kolikor mogoče vse najrahlejše šume. Za nemoteno opazovanje so postavili majhno stekleno hišo. Dalje so mravlje zaznamovali z vidnimi številkami. Na ta način bo morda omogočen jasen vpogled v dnevno delo in življenje teh malih delavnih živali, ki so modre dovolj, da žive v urejeni državni skupnosti, vzdržujejo armado, in se pečajo s poljedelstvom in živinorejo.

Ko bodo dovršili zvočni film o mravljah, se bodo lotili zvočnega filma o čebelah. Tudi tu stoji človek pred čudom svoje vrste, v katero je doslej prodrl samo površno. Tehnik zvočnega filma naj pomaga tudi pri odkritju globljih skrivnosti v državnem življenju čebel v čebelnjaku.

—o—

STRELA VŽGALA POTOK

Na čuden način se je skoro do smrti opekel angleški gostilničar James Longhton iz Essexa. Med nevihto je šel čez most preko sosednjega večjega potoka. V tem hipu je precej daleč od njega treščilo v vodo, ki se je hipoma vnela ter z visokim plamenom obliznila moža na brvi, da mu je vžgala obleko. Ko je ponesrečenec pripovedoval sosedom, da gori potok, so mislili, da se mu je zbledlo od bolečin. Kasneje pa so se uverili, da je potok res v plamenih. Seveda ni gorela voda, marveč bencin, ki je tekel iz nekega poškodovanega bencinskega tanka, ki je puščal svojo vsebino v potok.

—o—

BOLNIŠKO ZAVAROVANJE ZA ŽIVALI

Dočim se Francoska še vedno ni odločila za obvezno zavarovanje zoper bolezen in nezgode ni na Nemškem menda nobenega človeka, ki ne bi bil včlanjen pri katerikoli bolniški blagajni, Zdaj so pa uvedli v Berlinu tudi bolniško zavarovanje za živali. Za majhen mesečni prispevek lahko vpiše sleherni občan v seznam zavarovancev svojega psa, mačko, konja, kanarčka. Blagajna plačuje kakor običajno zdravnika,umetno zobovje itd.

—o—

SLOVENEC S KRALJEM KAROLOM II.

Povratek novega romunskega kralja Karola II. iz Pariza v Romunijo je bil skrbno pripravljen. Iz Pariza se je odpeljal kralj, kateremu so prijatelji oskrbeli ponarejen potni list, v Monakovo v avtomobilu. Od tu dalje je odpotoval z letalom ter, kakor znano, srečno pristal. Kraljevo letalo je spremljalo drugo letalo, v katerem sta se vozila dva odlična kraljeva prijatelja. To letalo je vodil krmar Božo Pibernik iz Ljubljane.

METULJI V VIŠINI 5000 METROV

Angleška odprava na Himalajo je naletela na neki ravnici v višini 5000 m nad morjem cel roj visoko gorskih metuljev ki so veselo frfotali po zraku ne zmeneč se za siloviti mraz. Udeleženci odprave so ujeli nekoliko teh metuljev. Metulji imajo mesto prahu na krilih zelo gosto dlako, ki jih varuje pred mrazom. Dlaka je tako gosta da nalikuje skoro umetno napravljeni klobučevini.

—o—

SMRT ZA VSAKO CENO

Na policijskem ravnateljstvu v Varšavi je prišlo do žalostnega dokaza, kaj naredi grozna bolezen naših dni — brezposelnost. Brezposelni družinski oče Gotowski se je v obupu vrgel v Visło. Policaji so ga rešili iz vode in peljali na policijo. Tu pa je brezposelni iztrgal nekemu stražniku samokres in začel na navzoče streljati. Stražniki so se začeli braniti in so zadeli nesrečneža do smrti. Tako je našel smrt, ki jo je iskal.

—o—

VREDNOST ŽENE

Nekemu francoskemu trgovcu je ušla žena. Trgovec je šel na sodišče ter ženo tožil za odškodnino 100.000 frankov, češ da ima z njenim begom toliko škode. Sodniki so reč študirali in končno prisodili trgovcu le 15.000 frankov odškodnine, češ da žena ni več vredna. — To je prvi slučaj, da imamo sodni sklep o denarni vrednosti žene. Kaj takega je mogoče le v današnjih časih brez duše.

—o—

Podpirajte trgovce in obrtnike, ki oglašajo v Am. Slovencu!

POUK O TEM IN ONEM.

KAJ JE HABEAS CORPUS?

Večkrat čitamo v časopisih, da je bil kdo izpuščen iz zapora na podlagi Writ of Habeas Corpus, Ta izraz, ki prihaja iz angleškega prava, vsebuje velevažno predpravico vsakega prebivalca Združenih držav in je zato v interesu vseh, da imajo pojma o tem pravnem reku.

Ustava Zdr. držav pravi, da nikomur se ne sme vzkratiti osebna svoboda brez primernega sodnijskega postopanja (without due process of law), in izrecno razlaga, da to pomenja, da ima vsakdo najprej pravico do javnega zaslišanja s strani sodnika in porote, na kateri razpravi obtoženec mora biti prisoten in imeti pravnega zastopnika, ki naj pazi na to, da bo deležen vseh pravic, do katerih je vpravičen. Ako dotičnik ni zadovoljen z odločbo s dišča, ima po navadi pravico do priziva na višje sodišče. Dokler niso vsa sodišča izrekla svoje končne mnenje, je on večinoma vpravičen, da je izpuščen na svobodi pod jamščino (bail) kar pomenja, da nekdo garantira plačati gotovo svoto, ako se obtoženec ne prijavi ko bo pozvan pred sodišče.

V kolikor se tiče postave, nihče v Združenih državah ne sme biti prikrajšan na svoji svobodi razun vsled tehtnega in zakonitega razloga. Ali vzlic zakonu se lahko godi, da se nekdo utegne nahajati v zaporu ali biti drugače omejen v svobodnem kretanju. V takem slučaju mu ustava ponuja pravni lek, da si poišče svojo svobodo in to sredstvo je sodni odlok, ki gre pod imenom Writ of Habeas Corpus.

Writ of Habeas Corpus je zato ena izmed največjih jamščin proti omejenju svobode, ki jo ima vsak moški, ženska in otrok v Združenih državah. Ta pravni lek je bil v rabi na Angleškem preko tisoč let in njegovo ime izvira iz srednjeveške latinščine, v kateri je bil sodni odlok spisan. Odlok je vedno začenjal z besedami: "Habeas corpus . . ." To pomenja: Privedi pred mene telo tega in tega. Iz te začetne fraze je sodni odlok (writ) dobil svoje ime. Writ of Habeas Corpus je namreč ukaz s strani enega višjih sodišč na upravitelja zapora ali na kogarkoli, ki drži kako osebo zaprto, naj privede jetnika na sodišče in naj se pokori končni odločbi sodnika, ki je izdal ukaz.

Vsakdo, ki misli, da je bil zaprt ali da mu je bila svoboda omejena brez tehtnega razloga ali na nezakonit način, sme zahtevati, da bodi priveden pred sodnika višjega sodišča, da mu razloži, zakaj po njegovem mnenju bi moral biti spuščen na svobodo. Kot splošno pravilo, prizadeta oseba sama bi morala zaprositi za Writ of Habeas Corpus, ali, kjerkoli je to opravičeno, dovoljuje se, da sme kdo drugi zaprositi v njegovo korist. Tako ima mož pravico zahtevati, da se njegova žena izpusti iz zapora. Isto pravico ima žena za moža, starši za otroke, varuhi in tudi najbližji prijatelji. Ali writ se ne bo izdal vsled prošnje kake tuje osebe.

Biti oropan svoje svobode, ne pomenja samo biti v ječi ali zaporu. Habeas Corpus velja za vse slučaje. Dostikrat se kdo po sili nahaja v norišnici ali bolnišnici, kamor so ga odposlali intrigantski sorodniki. Pa naj bo dotičnik še tako blazen, ravnatelj norišnice bo moral privesti dotičnika pred sodišče, Inozemec, katerega deportacija je bila odrejena in se nahaja v rokah priseljeniških oblasti, mora biti priveden pred sodnika, da se zasliši, da li njegova deportacija je opravičena, ako on, oziroma njegovi sorodniki ali prijatelji zahtevajo njegovo oprostitev na podlagi 'writ of habeas corpus". Sodnik izda ukaz priseljeniški oblasti, naj privede dotičnika pred sodnika, ki zasliši vse stranke in utegne naložiti priseljeniški oblasti, da izpusti inozemca na svobodo, ako se sodnik prepriča, da deportacija ni v redu. Ako kak mladič vstopi v vojsko ali mornarico brez privoljenja staršev, isti utegnejo izsiliti njegovo izpustitev na podlagi habeas corpus. Starši, ki jim je bilo odvzeto varstvo otrok, smejo zahtevati za writ of habeas corpus.

Razsodba pristojnega sodišča, pa najsi bo tudi neutemeljena, je obvezna, dokler ni o-

(Dalje na 4. str.)

Denar v Jugoslavijo brzojavnim potom!

MI RAČUNAMO:

Za ameriške dolarje:		Za dinarje:	
$ 5.00	$ 6.15	200 Din	$ 4.45
10.00	11.25	500 Din	9.80
15.00	16.35	1000 Din	18.90
20.00	21.45	1500 Din	28.00
25.00	26.55	2000 Din	37.00
35.00	36.70	3000 Din	55.40
50.00	51.90	4000 Din	73.50
75.00	77.50	5000 Din	91.60
100.00	103.00	10000 Din	182.00
200.00	204.00	15000 Din	273.00
300.00	306.00	20000 Din	363.00
400.00	407.50	30000 Din	543.00
500.00	509.00	40000 Din	724.00
600.00	610.50	50000 Din	902.00
700.00	712.00	60000 Din	1082.00
800.00	813.00	70000 Din	1260.00
900.00	914.00	80000 Din	1441.00
1000.00	1015.00	90000 Din	1620.00

Za pošiljke po pošti se sprejema samo Money Orders, American Express ček, ali pa bančni draft. Osebnih čekov po pošti ne sprejemamo.

Nobenih drugih pristojbin in nobenih odbitkov v Evropi.

Metropolitan State Bank

2201 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

Uradujemo: Dnevno od 9:00 zjutraj do 4:00 popoldne. Ob torkih in sobotih do 8:30 zvečer.

KAPITL in PREBITEK.....$.. 300,000.00

PROMET IN VIRI NAD $3,500,000.00

POD VAŠKO LIPO

Tone s hriba.

V teh vročih pasjih dneh vse govori in piše o slabih delavskih razmerah v Ameriki. Zgleda, da je povsod enako in bo težko letos kaj boljše. Kaj nam prinese jesen in zima je težko prerokovati. Boljše čase — hm, bo težko kaj. Kje naj bi bila znamenja, ki bi nam dajala taka upanja? Združene države so sprejele nov tarifni zakon z namenom, da varujejo domačo industrijo. A zdi se, da so s tem ustrelile kozla, kajti, kakor se mi zavarujemo na enem koncu, se bodo druge države na drugem proti našemu blagu, ki ga razpošiljamo v razne dele sveta. Posledice so, mi zapremo vrata drugim, drugi jih nam. Tak je gospodarski boj, ki ga diktira konkurenca, sebičnost in zavist.

* * *

Chicaga se postavlja z novim rekordom. Brata Hunter, po poklicu bivša premogarja sta posekala dosedaj vse vztrajnostne polete. Zdržala sta v zraku celih 553 ur, blizu 23 dni, v bobnečem letalu, ki vsako minuto spreminja svojo pozicijo, se neprestano guga in ziblje in zaobrača, ni nobena šala. Le železni živci so v stanu kaj takega prenesti. A brata Hunter sta pokazala, da trdna volja in odločnost marsikaj prenese tudi poizkuse, ki se zde nepremagljivi. Prevozila sta nad 40 tisoč milj. Mislite si to silno daljo. Ta dogodek priča, da je zrakoplovstvo danes že vrlo dobro razvito,da je material, iz katerega se izdelujejo letala, vzdržen. Kredit gre človeški iznajdljivosti in inicijativi. Ta je premagala v zadnjem stoletju daljave in razdalje. In kolikor bolj premaguje človeška iznajdljivost slednji, tembolj se zdi človeku, da svet postaja že premajhen in da bo treba misliti na nove drzne poizkuse. Iznajdljivost in tehnika bote sigurno šle svojo pot naprej. Prihodnjost nam prinese nove iznajdbe, o katerih danes morda niti ne sanjamo. Pred sto leti bi imeli ljudje za norca in sanjača vsakega, ki bi rekel, da bo človek po zraku potoval iz Evrope v Ameriko ali Azijo preko širokega morja. Danes je vse to že tukaj. Gre le že za nekatere izboljšave in potovanje po zraku se bo udomačilo, kakor se je potovanje na železnici in avtomobilu. Svet se izboljšuje.

* * *

Radio je čudovita stvar. Daleč, sto in sto milj od tebe igra godba, pojejo pevci, govorijo govorniki, pred njimi stoji mali mikrofon ki sprejema glasove, ki prihajajo iz ljudi pevcev, ali raznih inštrumentov in v istem momentu, se že izlivajo glasovi v tvoje uho, na tvoj mikrofon, v tvojem ušesu. Za prenos glasu po Radio pomeni par tisoč milj le sekundo in je pri tebi. Elektrika ima izredno čudovito lastnost. Njenega bistva popolnoma še nihče ne razume .Vemo, da je elektrika, vemo, kako se producira, a njenega bistva pa le še dobro ne poznamo. In ozračje je polno elektrike ko bi jo ne bilo, bi se ne gibalo vse, kakor se. Ljudje, ki se bavijo z raznimi znanstvenimi razpravami prerokujejo, da bo prišlo do tako hitrega potovanja, kakor potuje danes glas po zraku. Ali res? Za nas so to sanje. Ampak Bog vedi, kaj še vse pride. Saj tudi prerokujejo, da človek bo govoril s človekom z ene strani zemeljske oble, na drugi strani, ga bo pri tem videl, kakor bi to govoril z njim doma preko plota, a vendar bota razdaljena kakih 15 tisoč milj ali več. Škoda, da se tako hitro staram!

* * *

Kaj pa je s slovenskim radio? Kako veselje je vladalo zadnjič, ko je A. S. priredil par svojih programov. Po našem hribu ni bilo druge govorice tedaj, kakor o Radio programu. Komaj smo čakali tistih večerov, da smo čuli svojo milo govorico in našo lepo pesem. Kaj pa za naprej? Ali se ne bomo nič pripravili za prihodnjo zimo? Vse je tiho in o Slovenskem Radio ni čuti nikjer nobene besede. Čuli smo nekaj navodil v A. S. potem pa je vse zaspalo. Ako bi imel Tone s hriba kaj besede, bi priporočal to le: Na prihodnji konvenciji Kranjsko slovenske katoliške jednote se naj tudi o tem kaj spregovori. Nad 20 tisoč nas je v aktivnem oddelku. Ali bi ne mogel vsak član prispevati letno 50 centov v Radio sklad. To bi se lahko razdelilo po 10c. na mesec za sledeče mesece: november, december januar, februar in marec. To so meseci, ko so ljudje rajši doma, kakor zunaj. Vsak bi rad to prispeval, da bi imel pozimi doma v hiši prijetno zabavo. Šli pa naj bi na največjo postajo, da bi tako čuli po vsej Ameriki. Poljaki, Čehi in drugi narodi imajo še sedaj poleti svoje Radio programe. Mi Slovenci pa, da se ne bi mogli zediniti za to skupno stvar. Kaj pa bi se nam poznalo 10c. na mesec. Koliko smo že denarja zmetali proč za druge manj vredne reči, pa bi ne zmogli na mesec 10c. za Slovenski Radio? Najbrže bodo te moje besede glas vpijočega v puščavi. Tudi prav. Ako je vsem prav, da spimo in spimo naprej, bo meni tudi. Zavil se bom še jaz in vlekel dreto, kakor jo drugi. Ko pa je spati tako sladko . . .

* * *

Nemčija zmaguje. Kje in koga? — Svoje dolgove. Čitatelji se nemara še spominjajo političnega pregleda, kjer so brali o Youngovem plačilnem načrtu. Po tem načrtu mora Nemčija plačati v 59 letih 120 milijard nemških mark.

Ta številka se lahko zapiše, toda koliko je to, si težje misliš. Če bi to svoto zložili v srebrnih markah drugo zraven druge, bi novce lahko šestkrat položili okoli in okoli zemlje. Če pa bi ta denar v markah zložil v stolp širok 2 metra, bi bil 3 krat višji kot najvišja gora sveta Mount Everest. Če bi morala Nemčija svoj dolg ves hkratu odplačati v bankovcih po 100 mark bi bilo treba naložiti bankovce na 120 železniških tovornih voz. No, ker so pa dovolili odplačevanje skozi 59 let, mora Nemčija vsako leto plačati — dva vagona bankovcev po 100 mark.

Ali res na tak način Nemci plačujejo? Ne, to bi bilo v naši dobi malo zastarelo. Dolg se odplačuje tako, da Nemčija kupi n. pr. francoske zadolžnice (državno posojilo) in jih potem zažge, da Franciji ni treba plačevati ne obresti ne glavnice. Vsako leto gre en nemški diplomatski uradnik z dvema kovčegoma v Pariz, naloži zadolžnice, ki jih je Nemčija kupila s stroji, premogom ali zlatom, in v Berlinu jih zažgo; po navadi precej slovesno, ker je z vsakim takim zažigom Nemčija za eno leto bliže gospodarski neodvisnosti.

—o—

Širom Jugoslavije

Smrtna nesreča.

V Strossmajerjevi ulici 33 v Ljubljani je padel s črešnje 55letni trgovec s sadjem Keršič. Pri padcu je dobil težke notranje poškodbe. Rešilni oddelek ga je moral prepeljati v bolnico, kjer je podlegel poškodbam. Pokojni Keršič je trgoval s sadjem.

—o—

Nesreča pri košnji.

Jakše Jožef iz Vojne vasi pri Loki je kosil seno. Na nekem štoru pa se je spotaknil, padel ter priletel z roko na koso, pri čemer je zadobil težke poškodbe.

—o—

Nesreča pri vožnji lesa.

Železnik Janez, posestnik iz Mirne vasi je vozil iz gozda hlode. Po nesreči pa je na nekem klancu prišel pod voz, ki mu je težko poškodoval desno nogo. V slabem stanju cest to pač ni nič novega.

—o—

Nesreča.

Hude poškodbe ima 22letni Avguštin Vicko, posestnikov sin iz Ovčjaka v občini Koprivnik, katerega je v prepiru udaril z motiko po glavi Janez Rožič iz iste vasi. Pripeljali so ga v kandijsko bolnico.

—o—

Smrt pod kolesjem.

55letni Jurij Frank je na železniški postaji v Dravogradu padel z voza in prišel pod kolesje. Bil je na mestu mrtev. V Mariboru je bil znan radi tega, ker je skozi dolgo časa tukaj živel kot godbenik.

—o—

Ogenj.

V Pobrežju je v hlevu gostilničarja Limeniča izbruhnil ogenj. Hlev je zgorel. Domačim in mariborskim gasilcem. ki so takoj prihiteli na lice mesta, pa se je posrečilo ogenj omejiti samo na ta objekt.

—o—

Smrt na ulici.

V Kladezni ulici, v Ljubljani, na bregu Gradaščice, je več delavcev nalagalo gramoz iz reke. Eden od teh je naenkrat omedlel in v nekaj minutah umrl. Zadel ga je mrtvoud. Na kraj nesreče je bila poklicana policijska komisija, ki naj bi slučaj preiskala.

—o—

Žrtev strele.

V kratovskem srezu je v nedeljo 15. junija divjala strašna nevihta .Strela je ubila 19 letnega Petra Danilovića iz vasi Zletovac. Nesreča ga je zadela blizu vasi, ko se je pognal v beg, da se reši v domačo hišo.

—o—

TO IN ONO.

STRAŠEN ČIN ZBLAZNELEGA BRIVCA

V Kovnu v Litvi se je te dni v središču mesta odigrala strašna žaloigra zblaznelega brivskega pomočnika. Neki major je stopil v brivnico, da bi se dal obriti. V brivnici se je nahajal le pomočnik, ki je došlega gosta namazal z milom, nato pa je nenadoma navalil nanj z britvijo v roki. Majorju se je še pravočasno posrečilo, da je potegnil revolver in oddal strel na zblaznelega brivskega pomočnika. Ta se je, težko ranjen v prsa, zgrudil na tla. Major je nato začul iz sosednjega prostora presunljivo stokanje. Poklical je še nekaj mimoidočih in skupaj so vdrli v sobo, kjer se jim je nudil strašen prizor. Na tleh je ležalo osem moških v krvi s prerezanimi vratovi. Sedem jih je bilo že popolnoma izkrvavelih in mrtvih. Osmi pa, neki trgovec, je še živel in je mogel še povedati, kaj se je zgodilo z njim. Ko ga je pomočnik namazal z milom, je nenadoma navalil nanj in mu prizadejal več ran na vratu. Nato ga je zavlekel v sosednji prostor, kjer je opazil že sedem oseb, namazanih z milom in s strašnimi ranami na vratu.

Krvav čin v znanem brivskem salonu je vzbudil po celem mestu senzacijo. Brivski pomočnik, Gregor Makranicz po imenu, je bil že več let nastavljen v tem salonu in je bil vesten delavec. Med njegovimi žrtvami je tudi ravnatelj narodne banke.

—o—

MARŠAL PILSUDSKI V ŽIDOVSKEM PLAŠČU

Te dni je v Baranovičih na Poljskem umrl židovski trgovec Eliaš Jakheim, ki so ga pokopali na zelo slovesen način. S tem v zvezi omenja "Kurjer Wilenski", da je pokojnik nekoč rešil maršala Pilsudskega pred boljševiki. To se je pripetilo takole: Ko so za časa poljsko-boljševiške vojne zavzeli mesto Baranoviči boljševiki, je neki njihov oddelek naletel na maršala Pilsudskega in ga začel goniti. Pilsudski je v zadnjem trenutku neopaženo izginil v neko stransko ulico, kjer je smuknil v prvo hišo, na katero je naletel. To je bila hiša starega žida Eliaša Jakheima. Ko mu je Pilsudski hitro razložil, v kakem položaju je, je stari žid brž slekel z maršala vojaško obleko in ga ogrnil z židovskim plaščem, na glavo pa je dal svojo kapo. Nato ga je posadil za mizo in mu začel razlagati nek odstavek iz talmada. Na ta način je bil maršal Pilsudski rečen pred boljševiki, ki so ga preganjali, ker nikomur ni padlo v glavo, da bi bil židovsko napravljen človek prvi poljski maršal Jožef Pilsudski.

—o—

Samo cent in pol stane "Am. Slovenec" naročnike dnevno. In vendar koliko zanimivosti in koristnega berila najdete v njem za ta cent in pol.

POUK O TEM IN ONEM

(Nadaljevanje s 3. strani.)

vržena po višjem sodišču. V večini držav so prizivna sodišča in njihovi sodniki opravičeni izdati sodna povelja, ki se zovejo writ of habeas corpus. Vrhovno sodišče Združenih držav sme izdati taka povelja, ki veljajo za vso deželo, dočim nižja federalna in državna sodišča jih morejo izdati le v svojem okraju.

—o—

Zvezdoslovska. — Med popularnim predavanjem o astronomiji pojasni profesor, da se imenuje Veliki Medved, oddaljen toliko in toliko tisoč svetlobnih let od zemlje, latinsko "ursa", da je torej pravzaprav Medvedka. — Presenečeni poslušalec se nagne k sosedu, rekoč:

— Neverjetno, da more kaj takega ugotoviti na tako veliko razdaljo!

* * *

Oglas. — Išče se postaven mladenič, ki se razume na delo na vrtu in ki mora skrbeti za kravo z dobrim glasom, ki tudi v zboru poje.

* * *

Razlaga. — A.: Kaj pomeni beseda konsekventen?

B.: Konsekventen? To se pravi tako, da je človek vedno tako, ne danes tako, jutri pa zopet tako.

* * *

V šoli. — Učitelj: Vsi tvoji računi so previsoki. Kdo pa ti je pomagal?

Mirko: Oče.

Učitelj: Kaj pa je tvoj oče?

Mirko: Plačilni natakar.

Brezplačno nadušljevim in trpečim na "Hay Fever"

Brezplačni preizkus metode, ki jo lahko vsakdo uporablja brez neudobnosti ali izgube časa.

Imamo metodo za odpomoč proti naduhi in želimo, da bi jo vi poizkusili na naše stroške. Brez ozira na to, je-li vaš slučaj dolgotrajen, ali je nedavno nastopil, bodisi, da se pojavlja kot kronična naduha ali kot "Hay Fever", pišite po brezplačni poizkus naše metode. Brez ozira na to, v kakem podnebju živite, ne glede, koliko ste stari, ali kak je vaš poklic, ako vas nadlegujejo napadi naduhe ali "Hay Fevra", naša metoda vam bo pomagala.

Predvsem jo želimo poslati v dozdevno brezupnih slučajih, kjer vse oblike vdihavanja, kajenja, zdravljenja z opium itd. niso nič pomagale. Želimo pokazati vsakomur na naše stroške, da bo naša metoda končala vsako težko dihanje, hropenje in vse tiste strahovite napade v mnogih slučajih.

Ta brezplačna ponudba je preveč važna, da bi jo zanemarjali en sam dan. Pišite zdaj in pričnite z metodo takoj. Ne pošiljajte denarja, ampak samo spodnji kupon. Storite to danes.

FREE TRIAL COUPON
FRONTIER ASTHMA CO.,
1968 J Frontier Bldg., 462 Niagara St., Buffalo, N. Y.
Send free trial of your method to:

5 dni na oceanu

PREKO CHERBOURGA
6 DNI PREKO BREMENA
Potujte v in iz
JUGOSLAVIJE
na najhitrejših parnikih, kar jih plove,
BREMEN
in
EUROPA
ali na znanem ekspresnem parniku
COLUMBUS
Za navodila vprašajte svojega lokalnega zastopnika ali
NORTH GERMAN
LLOYD
130 W. Randolps St., Chicago

Zavod kvalitete in postrežbe od leta 1912.

QUALITY FURNITURE
J. J. Telser
LOWEST PRICES

ZALOGA POHISTVA IN RADIJEV
za gotovino ali na lahke obroke

Govorimo tujezemske jezike.

2105-11 W. 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

Da nam bo mogoče nuditi našim cenj. odjemalcem čim najboljšo postrežbo, smo znatno povečali naše trgovske lokale, in vabimo vsakogar, da si jih pride ogledat.

Velika izbira "Zof in stolov" za vaše parlorje.

Vseh vrst, najlepše sestave za parlorje kot na sliki prodajo v tej razprodaji od

$79.50
NAPREJ

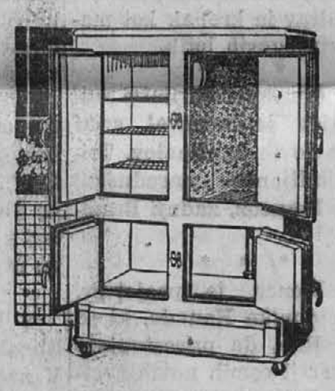

"Ice Boxe" — ledenice vse vrste. Pridite in oglejte si jih, vseh barv in velikosti. Istotako velika izbira **peči za plin, razne barve in velikosti.**

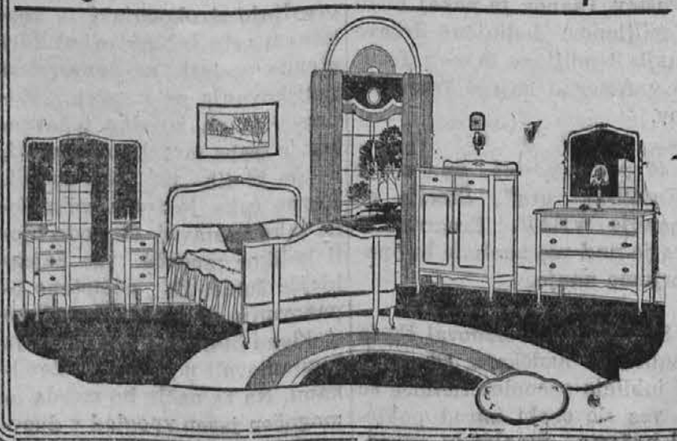

SPALNIČNA OPREMA,

obstoječa iz treh kosov, orehovina, okusni okraski. Pridite pogledat in prepričajte se, kako vrednost nudimo za OTVORITVENI DAN.

Samo **$98.00**

DOBIJO SE

v Knjigarni Amer. Slovenca dve novi Columbia plošči in sicer:

Štev. 25140—**Pleničice sem prala**, na drugi strani: **Kaj mi nuca planinca.** Pojete gdč. Mary Udovič in Josephine Lauše.

Štev. 25141.—**Žabja svatba**, na drugi strani: **Kukovca.** Na obeh straneh pojejo pevci Adrije in na harmoniko jih spremlja g. John Pluth.

Plošče stanejo po 75c kom.

Obe plošči so zelo lepe vsebine in kdor si želi lepega petja in pristno domačih veselih komadov, priporočamo, da si te plošče nabavi, dokler so na trgu.

TUBBY — The Thief is Caught.

IZ SLOVENSKIH NASELBIN

(Nadaljevanje z 2. strani.)

njem obiskujejo šolo in vaje in se prav pridno uče slovenskega jezika.

Dekliško društvo se uči angleške igre "The Dutch Detective", fantje društva Najsv. Imena pa igro "Safety first". Še bo lušno. Bog daj kaj kmalu našim ljudem dela in denarja, če ne, bomo stenam igrali in prazno dvorano zabavali.

Poročili so se v cerkvi sv. Štefana Anton Jablonski in Antonija Šmit; Frank Mesec in Ana Humenik; Anton Krmec in Ana Prah; Joe Krapinski in Mary Obrč; Frank Stalcer in Frances Gregoršanc. Vsem novoporočencem: Na mnoga leta!

Fant od fare.

—o—

REV. L. KLOPČIČ MED SVOJIMI

Detroit, Mich.

Meseca julija je sv. Jakob. Zato se vse rado zbira okrog Jakoba na št. 314. Pretečeni torek, 1. julija, so se bile zbrale Detroitčanke iz posebnega namena pri našem Jakobu. — Razdelile so si bile namreč pri tej priliki "telefonsko službo" za sredo. Sedaj mi je jasno, zakaj včasi čujem — line busy. — To so v sredo peli telefoni po Detroitu. Kaj pa je bilo? — bote hiteli popraševati bravci Amer. Slovenca.

Kateri bivamo v Detroitu, že vemo, zakaj so skrbne Marte iz Detroita tako zelo uporabljale telefon. Že dolgo preje so si Detroitčani šepetali na uho, da njihov nekdanji gosp. župnik pride v Detroit na obisk.

Pretečeno nedeljo so Detroitčani hoteli kar zares calumetskega gospoda videti pred altarjem. Pa za enkrat se jim ni izpolnila želja. Zadovoljiti so se morali z domačo staro robo, ker v cerkvi se je vršilo vse po navadi. Ali v sredo, 3. julija, se je pa uresničila govorica in res je Rev. L. Klopčič iz Calumeta po dolgih letih obiskal v Detroitu svoje nekdanje ovčice.

V sredo zvečer so Detroitčani, ki so se pred več leti preselili iz Calumeta, priredili pozdravni večer svojemu ljubljenemu nekdanjemu župniku. Dobro je deloval telefon, da se je na večer v tako hitrem času zbrala v cerkvenem basementu nepričakovano velika množica Detroitčanov. Ta večer je dokazal dvoje. Slovenci, če ne poslušajo podiračev, vpoštevajo trud in skrb svojega duhovnega pastirja in pri dapi priliki pokažejo svojo ljubezen in navdušenje za rojaka-duhovnika. Pri pozdravnem večeru Rev. L. Klopčiča so se Slovenci v Detroitu pokazali, koliko jih je, da bi lahko z združenimi močmi prav po ribniško raztegnili tako cerkev kakor basement, le škoda, da se eni skrivajo po drugih cerkvah in le mala peščica se zanima za cerkev sv. Janeza M. Vianney na Highland Parku.

Rojaki, Slovenci! Škoda, velika škoda, da premalo vpoštevate Svatopolkove besede, da zvezana butara se ne da tako lahko prelomiti, kakor pa posamezne šibe. Poginjamo! Slovenstvo v Ameriki gre v pogin! Zakaj? Odgovor je lahek, zato si sami odgovorite. — Rodoljub ima v tem trenutku pomenljivo solzo v očesu, gledajoč nepotrebni prezgodnji pogin milodonečega krasnega jezika.

—o—

MOJA POT NA KONVENCIJO S.Ž.Z. IN NAZAJ

San Francisco, Cal.

Zopet sem doma v mestu zlatih vrat. Gotovo si vsi mislite, da sem še vedno na poti proti domu. Skrbi me pa, ker ne vem, kako bi vam moje vtise pripovedovala, ali od začetka do konca, ali od konca do začetka.

Dne 22. maja sem zapustila mesto San Francisco z namenom, da grem na konvencijo SŽZ. v "Shi-boy-igan" (Sheboygan), Wis. Mislila sem si, da bo konvencija prav gotovo končana v dveh ali treh dneh in bom lahko v par dneh doma. Kvečjemu sem računala, da me bo vzelo dva tedna vse skupaj vožnja in zamuda konvencije. V resnici pa ni bilo tako, kakor sem si jaz mislila pred odhodom. — Ko sem se začela vračati iz konvencije proti domu, je bilo vse preveč postaj, na katerih sem morala izstopiti in pogledati k svojim prijateljicam.

Vse delegatinje na konvenciji so se me tako zelo privadile, da so me vse povabile, da se naj ustavim mimogrede proti domu še v njihovi naselbini. Zatrjevale so mi, da je sedaj v vseh naselbinah tako prijazno, kakor je pri nas v mestu zlatih vrat. Obljubila sem eni in drugi, da ako mi bo le mogoče, se bom ustavila. — Po končani konvenciji je bila seveda prva Mrs. Prisland, ki mi je rekla: No Bara, sedaj se bomo pa malo razgledale po našem Sheboyganu. In tako sem ostala še par dni v Sheboyganu. Bila sem domači gost pri družini Prisland, za kar jim rečem prav lepo hvalo. Poplačala bom pa, kadar bodo oni mene prišli obiskat v mesto zlatih vrat.

Od tam sem se podala v Milwaukee, Wis., in West Allis. Ko sem dospela do Mr. in Mrs. Ritonia, sem bila prav prijazno sprejeta in ko so mi razkazovali prijazno naselbino, ki se mi je v resnici zelo dopadla. Ko so Mr. in Mrs. Kopač izvedeli za nas, so se še oni pridružili našemu "štabu", da nas je bilo več skupaj. Potem smo se pa dva dni skupaj vozili po zelenem Wisconsinu in videli in srečali prav veliko mojih Belokranjcev. Čim dalje smo šli, več jih je bilo. — Po dveh dneh sem se začela od Milwaukee poslavljati. Ko smo bili v nedeljo, 1. junija, pri sv. maši v Milwaukee, so se Mrs. Kopač in Mrs. Bizjak in še več drugih zavednih žen kar na tihem pomenilo, da bi bilo dobro, ako bi me mogle še en dan pridržati v Milwaukee, da bi one v tem času priredile malo domačo zabavo meni v počast, ker sem tako daleč prišla in ker sem že toliko dobrega napravila v korist SŽZ. Ko so imele takle pogovor med seboj, se naenkrat odločijo, da večina zmaga in da bodo zato glasovale. Zmagala je večina "za". Mrs. Kopač je imela nalogo, da me je pridrževala. Toliko mi je pripovedovala, kam da bomo še vse šle, in da če ostanem, da bomo ustanovile še eno podružnico SŽZ. in sama več ne vem, kaj še vse. Če je pa tako, sem si mislila, bom pa ostala. V resnici smo tudi šle v več hiš tisti dan, pa samo zato, da me je lepšim potom privedla tam, kamor je bilo dogovorjeno. Že precej pozno prideve domov in že čez nekoliko časa pravi Mrs. Kopač, da gremo še v eno hišo, potem pa domov. — Ko pridemo k Mr. in Mrs. Rozman, je bilo tam zbranih vse polno članic podružnice št. 12 iz Milwaukee in iz iz West Allisa od podružnice št. 17. Obe podružnici so mi združene priredile to domačo zabavo. Pa to še ni bilo vse. Ko stopim v dvorano, mi pride naproti mala deklica, hčerka Mrs. Kopač, in mi izroči v znak spoštovanja lep šopek svežih cvetlic, vmes pa tako milo lepo slovensko pozdravi, da sem bila ginjena do solz. Nato smo se posedle okoli bogato z jedmi, pijačo in cvetlicami obložene mize. Mislila sem si, kdaj vendar je moralo biti vse to pravljeno. Pa kdo bi sedaj na to mislil. Bilo je, pa je. Bilo je tudi precejšnje število zavednih mož in med njimi Rev. Father Gladek, katerega smo vsi enoglasno potrdili za stoloravnatelja in se vsi tega veselili. — Ker so članice želele, da jim kaj povem od mojega potovanja, sem jim govorila o koristi in potrebi naše SŽZ. Ko sem svoj govor končala, so me spet presenetile, ko so mi podarile zavitek z besedami, da mi obe podružnici, št. 12 in 17, poklanjajo mali dar kot znak spoštovanja do marljive delavke za SŽZ. Ko razvijem zavitek, zagledam krasno zapestnico. Prav lepo se zopet zahvalim za krasno darilo in obljubim vse storiti, kar je v moji moči, za vedno večjo zmago SŽZ.

Rev. Father Gladek se je tudi prav lepo pohvalil, da je zadovoljen s svojo novo faro in farani so tudi zadovoljni z njim, kar je nekaj lepega za slišati. Ko smo se tako pozno v noč še veselili, sem si mislila, da bi bilo dobro koga obvestiti, ki naj pokliče po telefonu Mrs. Prisland, našo glavno predsednico, da ji povemo, kakšne novice imamo v bližini "Shi-boy-igan". Ona pa skoro huda,, zakaj nisem še nje poklicala v Milwaukee. I kako te bom pa poklicala, ko nisem sama nič vedela, kaj se vse kuha v Milwaukee in West Allisu. — Drugi dan smo šle pa s par prijateljicami v Bay View, Wis., in smo tam ustanovile novo podružnico in tako postavile trdnjavo s številko 43 SŽZ. — Potem jo počasi odpeljem proti Chicagi in se nastanim pri svojih prijateljih Mr. in Mrs. Kremesec, obiščem gl. tajnico in še več drugih prijateljev. — Potem sem šla obiskat svoje znance v Joliet, kjer sem par dni ostala. Zame je bilo to najslabše, ker tukaj na vzhodu so tako kratki dnevi. Saj drugače nič ne rečem, je skoro vse ravno tako, kakor v Kaliforniji, samo dnevi so krajši. — Mislila sem, da pojdem obiskat Toneta, pa so mi povedali, da ga ni vredno obiskovati, ker je zelo potrt in strašno žalosten, ker da je že od aprila meseca strašna suša v "dolnjem štuku" in se strašno grdo drži. To pa še ni najhujše, sem si mislila, temu se pa da pomagati. Ko smo pa šli, da ga kljub njegovi žalosti in potrtosti obiščemo, ni pa nobeden vedel, kje stanuje. Jaz sem se pa že jezila, kako pa sploh morejo vedeti, da je "spodnji štuk" suh, ko pa še ne vejo, kje stanuje. Pa mi povejo, da je Tone sam to povedal. Torej vidite, ljudje božji, v Jolietu še ne vedo, kje Tone živi. Mislila sem si, jaz vam pa tudi ne povem; pa ga z mano vred iščite. Tone, ti me pa poslušaj: Ako ti je res samo po spodnjih prostorih dolgčas, se pa "mufaj" sem doli v Kalifornijo, tukaj ti ne bo dolgčas.

Iz Jolieta sem se povrnila zopet v Chicago, kjer sem še en dan ostala in se potem odpeljala proti Pueblo, Colo. V Pueblo sem bila lepo sprejeta od družine Gergs Thomas. Tam sem bila njihov gost tri dni. Ko sem prišla v Pueblo, sem naznanila podružnici št. 3, da bi jih rada videla več skupaj. Kaj mislite, kako je bilo. Tiste vrle odbornice, predsednica in tajnica, so v par urah spravile celo podružnico skupaj. Ko sem zvečer ob 8. uri stopila v prostor, kjer imajo one svoje mesečne seje, je bil prostor poln navzočih članic. Začudila sem se, ker jih je bilo toliko število in sem vprašala, ali so to vse članice skupaj, so mi povedale, da ne, ker nekaterim ni mogoče priti in so predaleč. Kar lepo se mi je videlo, da jih je toliko število in da se ženske tako zavedajo za skupno delovanje Sl. Ženske Zveze. Ko sem jim nekoliko časa govorila o naši Zvezi, sem nato prisegla gl. uradnico Mrs. Margaret Kozjan. Reči moram, da so glavne uradnice in sploh delegatinje prav lahko zadovoljne s tako svetovalko, kakor je Mrs. Margaret Kozjan, ker ona je v resnici dobra gl. uradnica.

Ko smo že hotele oditi, nam Mrs. Kozjan kar zapove, naj se le pomirimo, da imamo še nekaj za nocoj. Kar naenkrat se odpro stranska vrata v dvorano in mlade članice prinašajo noter dobre "sendviče" in pijače vsake vrste. — Nikoli slabejše, pa bo že, sem si mislila. — Čudno se mi je pa le zdelo, ker poprej ni nihče nič videl niti slišal, sedaj pa naenkrat toliko.

Ja saj rečem: česa se vsega Slovenke ne domislijo. V Pueblo je veliko mojih znancev, ki so prav iz moje fare doma; iz Radovic, Rozalnic, Bubnjarcev, Lokvice, Keržeške vasi. Primostka in sploh iz okolice metliške fare jih je posebno veliko. Veliko je tudi takih, ki imajo svojce v San Francisco in so me spraševali sedaj o tem in sedaj o drugem. Prav z zanimanjem sem poslušala, ko so mi pripovedovali od zadnje velike povodnji v Pueblo, kako so morali bežati. Na tistem mestu, kjer je voda največ škode napravila, je sedaj najlepše mesto. Strašno je za poslušat, koliko so morali takrat ljudje prestati. Pueblo se mi dopade in ko bom drugič prišla, bom poskušala dalj časa tam ostati. — Prav lepo se zahvalim vsem v Pueblo, najbolj pa še članicam SŽZ. in družini Thomas in Kočevar in Krševec in vsem ostalim in družini Fir. Omenim naj še, da so članice SŽZ. podružnice št. 3 priredile "Suprise Party" dobro poznani Mrs. Josephine Meglen za njen rojstni dan 11. junija, ki je bil že 50letni. Ker sem bila ravno v naselbini, so me povabili, da sem bila tudi jaz navzoča pri veselici. Resnici na ljubo pa bodi povedano, da ni tisti večer bil nihče prav vesel, ker se je ravno tisti čas smrt ugnezdila v družino Mrs. Kastelc in ugrabila otrokom dobro mater, možu pa skrbno ženico. Pripovedovali so, da je bila ona jako dobra ženska in pri vseh priljubljena. — Mrs. Meglen mi je tudi rekla, da zakaj ji nisem prinesla tistega "dajmet" prstana od Mrs. Lucije Gregorčič. Jaz sem v resnici opomnila Lucijo, da naj da omenjeni in obljubljeni prstan, da ga ponesem Mrs. Meglen v Pueblo, pa mi je Mrs. Lucija rekla, da ga je že odposlala. Mrs. Meglen pravi pa, da ga še ni dobila in sedaj ne vem, kje je sedaj obljubljeni prstan.

Iz Pueble sem se odpeljala proti Salt Lake City, Utah. Tam sem bila samo dva dni in sem obiskala svojo prijateljico Mrs. Terezijo Hoffman, Murry, Utah. Bila sem tudi v eni večji majnarski "kampi", v tako zvani Bingham Canyon, Utah. To je tako mesto, da ga ni na svetu, ki bi me preprosil, da bi tam ostala eno noč. Tam sta dva velika hriba. Hiše so pa privezane, da jih voda po zimi ne odnese. Ko smo dospeli v Bingham Canyon, in me je moja prijateljica Mrs. Annie Kopesec zagledala, se je začudila mojemu prihodu v ta opevani Bingham Canyon ter me je vprašala, če sem živa, ali kaj me je tja prineslo. Najbrže se je že bala, da sem prišla jo pri belem dnevu strašit iz druzega sveta. Jaz ji pa rečem, da smo se pripeljali z "mašino" njo pogledat.

Iz Salt Lake City sem se odpravila proti Portland, Ore. To je pa mesto to. Posebno sedaj v tem času je krasno. Mesto samo je med samimi velikimi hribi, ki so poraščeni s smrekami in tako imenovanim "red wood tree". Spodaj teče reka Oregon, po kateri na splavih vlečejo velika drevesa do žage, odkoder pošiljajo potem les po celi Uniji. Kakor sem že prej omenila, kar se tiče mesta Portland sedaj, je eno najlepših mest na svetu. Jaz sem že nekaj sveta prešla in prevozila tukaj in v starem kraju, pa nisem še videla tako lepega mesta, kakor je ravno Portland sedaj. Mesto je vse v velikih drevesih, cvetlic pa toliko, da nikjer toliko. Pri nas jih je res veliko v zlati Kaliforniji, a ne toliko in tudi ne takih. Kdor pa ne verjame, naj se gre sam prepričati in potem mi bo potrdil, da je res.

V Portlandu so že vsi vedeli, da pridem tja. Niso pa vedeli, kdaj in s katerim vlakom, zato sem prišla kar lepo potihem. Ko pridem dne 16. junija pred vrata Mrs. Sercly in pozvonim, mi pride njena hčerka odpreti vrata. Ko stopim v hišo, je že začela Mrs. Sercly biti huda, da zakaj se ne pove, da bi me prišle čakat na postajo. No, saj se je kmalu potolažila, ko sem ji rekla, da čemu, ko vem sama kam priti. Ko smo se nekoliko pogovorile, sem jo vprašala, če je Oregon City daleč od tu, in mi pravi, kaj misliš, da boš šla tja kar peš? Če ni daleč, pa grem, sem ji rekla. O, ne boš šla ne, mi pravi. Je precej daleč, kakih 60 milj. No, se bomo pa vozili, pripomnim jaz, ker tja moram na vsak način priti. Ko torej pridemo v Oregon City, na naše največje začudenje ni bilo doma ne Mrs. Polajnar in ne Mrs. Plantan. In ravno k tema dvema sem bila namenjena, da grem. Te dve ste namreč tajnica in predsednica podružnice SŽZ. št. 4. Pa izvem, da ste te dve vrli ženi šli v Tocoma, Wash., da boste tam ustanovili podružnico SŽZ. Ko smo tam nekoliko postale, pa zaslišimo neko ropotanje in vidimo, da sta se ravno pripeljali z dolgega pota. Obe sta se veselili mojega prihoda in jaz pa še bolj njihovega. One so šle 500 milj daleč, da so ustanovile podružnico jaz sem jim pa kar v naselbini eno ustanovila, predno sem zapustila Portland, Ore. Ne vem, kaj bodo temu rekle. Najbrže nič, ker smo vse prav zadovoljne. Tako delajo zavedne Slovenke za večjo SŽZ. Te ljubeznive ženske so me potem vozile okoli in mi razkazovale zanimivi Portland. Zadovoljne so bile, da sem jih prišla obiskat in ker sem jim raztolmačila pomen in delo naše konvencije Prosile so me, naj ostanem še en dan med njimi in sem jim tudi obljubila, da ostanem do 18. junija zvečer. Takoj so šle vse na delo in priredile tako prijetno domačo zabavo, da kaj enakega še nisem videla. Ko se tako veselimo in pogovarjamo, pride k meni predsednica Mrs. Plantan z lepim šopkom rož in mi ga da v priznanje in zahvalo, da sem jih prišla obiskat od tako daleč. Nato mi izroči še velik zavitek kot darilo podružnice št. 4 z naročilom, da se jih še katerikrat spomnim in obiščem ter da naj še tako naprej delujem za SŽZ. Ko sem zavitek odvila, sem videla, da so mi darovale krasno posteljno pregrinjalo. Prav lepa vam hvala drage sosestre. — Obljubila sem jim, da bom rada še prišla med nje, kadar bo prilika, ker me veseli, ko so tako radodarne. Še veliko bolj me pa veseli, ko vidim, kako so vnete in delavne za našo SŽZ. Ako mi bo le mogoče, bom poskusila vam vašo gostoljubnost in dobroto povrniti; delala bom kakor dosedaj za vedno večjo SŽZ.

Tukaj je torej bila moja zadnja postaja. Od tukaj sem se podala proti domu, kamor sem prispela 20. junija ob 9. uri zjutraj in našla, da je bilo doma vse O. K. Konvencije v Sheboyganu pa nikdar ne bom pozabila. Živela SŽZ.! Pozdravljene vse delegatinje in članice SŽZ. in vsi čitatelji Amer. Slovenca.

Barbara Kramer, tajnica.

—o—

PISMO IZ DOMOVINE

Telče, pri Mokronogu, Jugoslavija.

Dne 22. junija 1930 smo imeli tu pomemben dan. Zjutraj se je tu od šolskega poslopja razvila vrsta prvoobhajancev, katera je odkorakala s šolsko zastavo na čelu v cerkev. Pomemben je bil ta dan za našo mladino, katerega si bo vtisnila v spomin za večno! kajti naš rojak Alojz Mergole, kateri se je vrnil iz Amerike na kratek oddih je vse prvoobhajance velikodušno obdaroval. Sprejeli smo ga v svojo sredo, ko so se prvoobhajanci slikali.

Čutim se dolžnega, da se kot šolski upravitelj zahvalim za njegovo velikodušnost in mu želim, naj mu Bog stotero poplača njegovo dobroto, ki jo je izkazal prvoobhajancem.

Isti dan smo imeli tu tudi pomemben dan. Sestalo se je šest bratov, od katerih so se trije razkropili po svetu. Trije bratje so tu ugledni posestniki, ki so si s svojo marljivostjo ustvarili domače ognjišče. Trije so pa odšli iz tega kraja, da si poiščejo zaslužka. Gospod Alojz Mrgole je odšel v Ameriko, kjer se je povspel do uglednega mesta. Podpira tudi naše rojake in marsikateremu pomaga do zasluška. Podpira pa tudi rad slovensko katoliško časopisje, kajti zaveda se, da dober časopis veliko pripomore, da se človek-tujec v velikomestnem življenju ne izgubi. Sam je ostal zvest naukom svoje matere in je sam ta dan z prvoobhajanci pristopil k mizi Gospodovi.

Gospod Matija Mrgole, pa je s svojo marljivostjo postal zdravnik. Težka je bila pot do cilja, a ni omagal. Dosegel je sedaj svoj cilj — da ljudem pomaga v bolezni.

Tretji brat France pa je odšel v Holandijo. Tudi on ni imel s cvetkami posute ceste do cilja, vendar si je s pridnostjo svoj gmotni položaj prav dobro izboljšal.

Veselo in hitro so minile ure, ki smo jih preživeli skupno z brati, ki so se po 26 letih zopet sestali pod domačim krovom. Med splošnim veseljem so se glasili govori, s katerimi so navzoči izrazili svoja čuvstva, ki so jih navdajala ob priliki tega sestanka. Vsi so želeli bratom, ki so se po tolikih letih zopet sestali, naj bi jim Bog dal, da bi se zopet srečno povrnili v tujino. Gospod Alojz Mrgole in gosp. Juvančič pa bosta našim rojakom v Ameriki lahko s slikami pokazala, da so ure kratkega svidenja minile v splošnem veselju. Prav tako se bo gosp. Franc Mrgole, ki se danes vrača v Holandijo, s slikami spominjal veselih trenutkov, ki jih je preživel med nami. Ostali bratje pa ki ostanejo še pri nas, si bodo globoko vtisnili v spomin ta veseli dogodek.

Vsi izročamo po Alojziju Mrgole in Francu Juvančič prisrčne pozdrave vsem rojakom, posebno še njihovim ženam in otročičkom, čeravno jih ne poznamo in se niso mogli udeležiti tega slavlja. Vrnite se srečno na svoje domove! Bog vas živi.

Ivan Perko.

—o—

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

Slavna švicarska iznajdba

ODSTRANI GOLŠO

Golša je nesreča za vsakogar, ki je ima, kajti ne le, da spači zunanjost, ampak zastrupi tudi in pokvari ves sistem. Goljša je najbolj razširjena v Švici, kjer trpe na njej enako moški, ženske in otroci. Zato se zdravniški znanstveniki v Švici tudi najbolj trudijo in po mnogoletnih raziskovanjih so odkrili najbolj uspešno zdravilo "THYRODINE", ki uniči golšo ihtro in popolnoma ne glede, kako velika ali kako stara da je, in je-li trda ali mehka.

"THYRODINE" je brez dvoma najnovejše in edino najbolj uspešno zdravilo za odstranitev golše v različnih deželah. Kako zadovoljni boste, ko se boste iznebili grde zunanjosti in rušilca zdravja. Občutek sramu in ponižanja bo izginil in počutili se boste zdravi in srečni zopet z veselo in naravno zunanojstjo. Cena za celo zdravljenje je samo $3.00. Uspeh zagotovljen, ali pa se povrne denar.

Ne pošiljajte denarna v naprej, ampak samo izrežite ta oglas in ga pošljite takoj s svojim naročilom. Za zdravilo $3.00 boste plačali pismonoši ob dostavi.

Chicago, Medical Laboratory
1725 No. Kedzie Ave. Dept. 559
Chicago, Ill.

Kolar Floral Co.

A. B. KRAMARSIC & J. L. KOLAR

SLOVENIAN FLORISTS

6106 WEST 22nd STREET, CICERO, ILL.
Phone Cicero 1230

On the Cor. 8th Str. and New York Ave., Sheboygan, Wis.

Jacob Gerend Furniture Co.

704-706 West 8th Street, Sheboygan, Wis.

Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah.

Telefon: 377-J — 4080-W.

MI

izterjavamo račune tvrdk, posameznikov in korporacij ter imamo pri tem pred očmi, da izvršimo opravilo v obojestransko korist.

Merchants & Miners Bank

CALUMET, MICH.

Podružnice:

HECLA ST. LAURIUM, SIXTH ST. RED JACKET
Premoženje čez $5,000,000.

Gospodin Franjo

ROMAN.

Spisal Podlimbarski.

Pero je izpil ostanek kave. Izvadil je iza pasu duhan ter si zvil svalčico. Vazko mu je podal goreč utrinek. Handžija je puhnil dva valčka dima, a precej je zakašljal. "Glej brate, več ne smem pušiti. To znači, da pride kmalu mojih dni konec," je rekel ter odložil svalčico. Nagnil je život naprej, skrival roki na kolenih in se zazrl v tla, kakor bi se sramoval svoje bolehnosti. In dalje je pravil:

"Nekega jesenskega večera pride Smajo s puško ob rami k Tunjici ter veli: 'Hajdi, brate, z menoj v Tuzlo, v konak te zovejo!' Tunjica se je prestrašil. Čez dan je potrgal koruzo, zvečer jo je hotel v hišo spraviti in oličkati. Prosil je tedaj Smaja, naj počaka, drugi dan se z njim napravi v konak. Smajo je privolil. Ostal je v hiši. Tunjičina žena mu je lepo postregla z večerjo in blazine mu je položila. No nenavadni poziv je i njej zadal strah. S solzami v očeh se je poslovila drugo jutro z možem: 'Pa ti idi z Bogom potujoč! 'Moj brat je odbral polno torbo hrušk in orehov, da jih odnese Smajevim otrokom. Odpravila sta se proti Tuzli, Smajo s puško naprej, Tunjica s torbo za njim. Spotoma sta se na samotnem kraju ustavila in Turčin je ponudil sopotniku duhan, da si zavije svalčico. Moj brat sicer ni pušil, vendar pa ni odrekel. Vzel je duhan in papir ter jel viti. Med pogovorom dalje gredoč, zaostane Smajo, tako da je šel Tunjica pred njim. Pa glej turško izdajico! Tiho sname puško, pomeri, ustreli mojega brata v hrbet ter ga prestreli. Tunjica pade na pot z vikom: 'Po Bogu brate Smajo, zakaj si me ubil?' Še enkrat je Smajo pomeril, pa tu je ranjenec kakor tiger skočil na nogi in se zagnal na morilca. Dolgo časa sta se borila. In kakor zver je zatulil Tunjica: 'Pomozite, bratje, poginem, pogubil me je Smajo Sarajlija!' Na vpitje sta pritekla iz gozda neki Vidaković in neki Biberica. Smajo je pobegnil. Hotel je oropati mojega brata ki je imel pri sebi dva dukata in tri kajme, pa časa ni bilo. Pot je bila vsa oškropljena s krvjo, hruške in orehi so raztreseni ležali po tleh. Tunjica se je še enkrat z vso močjo dvignil od tal, potem so ga bolečine premagale in vrglo ga je pet korakov daleč kraj poti na trato. Vidaković in Biberica sta ga prenesla na njegov dom, kjer je ležal osem dni, preden je umrl."

Handžijo je posilil suh kašelj in mu prestrigel besedo.

"Vazko, nalij kave Peru in meni!" je velel Vilar.

Deček, ki je tiho in spokojno poslušal stričevo povest o usodi svojega očeta, je bled in mrkih oči nalival kavo.

Mušić si je s požirkom zmočil usta in nadaljeval: "To se je zgodilo dobro leto pred prihodom avstrijske vojske. Leto dni je bil Smajo zaprt. Ko je prekoračila vaša vojska Savo, so bili izpuščeni v Tuzli vsi zločinci, in tudi Smajo je dobil puško. Ko se je zasedba Bosne izvršila, je vzel han v Dubošnici v najem. Jaz sem kmalu zatem ubil na Majevici-planini volka ter ga nesel v Tuzlo okrajnemu načelniku Narančiću. Pohvalil me je in me dobro nagradil. Narančić je bil prijazen in zgovoren človek. Velika je bila njegova pamet, Bože dragi! Vprašal me je to in ono. Potožil sem mu, da so mi Turki ubili brata in da hodi morilec Smajo Sarajlija svoboden po Bosni. Načelnik mi je ukazal, naj čez pet dni zopet pridem. Prišel sem in izpričal sem, da je Smajo, ki so mi ga pokazali vklenjenega, pravi morilec. Nekaj tednov je sodišče vpričo krščanskih in turških prič objavilo Smaju 'kažnjeno' smrt. Čitali so mu obsodbo po starem in novem zakonu. Bošnjaki so se izpraševali, kakšna je kažnjena smrt; niso je bili še vajeni. Smaja ni nihče več videl; potihoma je izginil s sveta. No brat njegov Atif se je takrat zaklel: 'Kdor se ne osveti, se ne posveti!' Pičila ga kača! Vedel sem, da velja zakletev meni, ki sem bil brata ovadil sodišču. Za življenje se nisem bal, pač pa sem kmalu spoznal da segajo Turki po mojem posestvu. V dolgih letih sem si bil izkrčil dober kos ravne in rodovitne zemlje, ki je mejila ob njive čaklaviških Turkov. Z močnim plotom sem zagradil to zemljo. In glej, nekega jutra vidim, kako so navalili Turki na moj plot in ga podirajo. Zagrabim sekiro, tečem k njim in vprašam, kaj to pomeni. Odgovore mi: 'Ta zemlja pripada vakufu, in ti idi po svetu odkoder si prišel!' Ne — sem odgovoril — v konak pojdem in tam si poiščem pravico. Ne vlada več turški sultan, ampak car čestiti. Moja uboga zemljica mi je toliko vredna kakor čestitemu carju njegovo prostrano cesarstvo. In sem šel k gospodinu Narančiću. Ko sem mu povedal, da nimam tapije na posestvo, da so pa pod sultanom radi videli, če je kdo začel trebiti hosto in pridobivati rodovitno zemljo ter plačevati desetino, kar sem pošteno storil, mi je načelnik obljubil svojo pomoč. Tapije mi ni mogel dati, rekoč, da je nihče ne dobi, dokler ne bo zemlja premerjena, in da bo trajala ureditev morda še 20 ali 30 let. Poslal pa je orožnika z listom k čaklaviškemu muktarju. Potem sem imel nekaj časa mir a živel sem v velikih skrbeh, ker vlada je šla Turkom povsod na roko. In ti so me črtili zaradi ovadbe. Oni so lastniki zemlje in povsod so se pravdali in motili narod in to še sedaj delajo: vsakdo si izkuša prilastiti zemljo, ki mu je najbolj pri roki. Nesreča je bila zame, da je zapustil Narančić Tuzlo in je prišel nov načelnik. Turki so začeli zopet ruvati proti meni. In nekega dne mi prineseta dva orožnika iz konaka odlok, da moram v tridesetih dneh zapustiti svoje posestvo, ki je pripisano vakufu v last. Zarjul sem od bolesti kakor vol, ki dobi sekiro med rogova, pa hajdi naravnost v konak k načelniku. Ta je skakal pred menoj in se obračal k človeku, ki mu je prevajal moje besede na njegov jezik. Brez strahu sem mu govoril: Ako je prišla misel, porobiti mojo zemljo, iz tvoje glave, onda ta glava ni pametnejša od kozje, ker si me obsodil preden si me zaslišal.

Načelnik je od jeze pihal, smešno skakal in mi zažugal osemdnevni zapor. Takrat sem se udaril ob prsi rekoč: Da, zaprite me na osem let, ne na osem dni, a pravica je le na moji strani, ne na vaši!

S temi-le mozolastimi rokami sem izkrčil zemljo sultanu in carju čestitemu sem daval deseto, po starem zakonu je moja in tudi po novem mora biti! Res sem prišel v osemdnevni zapor in zemlja ni bila več moja.

(Dalje prih.)

—o—

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

TISKARNA

AMERIKANSKI SLOVENEC

izvršuje vsa tiskarska dela točno in po najzmernejših cenah. Mnogi so se o tem prepričali in so naši stalni odjemalci.

Društva — Trgovci — Posamezniki

dobijo v naši tiskarni vedno solidno in točno postrežbo. Priporočamo, da predno oddate naročilo drugam, da pišete nam po cene. Izvršujemo prestave na angleško in obratno. Za nas ni nobeno naročilo preveliko, nobeno premalo.

Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

PALACZEV POGREBNIŠKI DOM

Naša postrežba je brezplačna, kar se tiče rabljenja naše mrtvašnice. — Smo na razpolago Chicagi, Ciceri, Berwyn in vsem predmestjem. — Prevažamo umrle osebe iz vseh delov mesta v našo mrtvašnico. — Cene nizke, postrežba točna. — Automobili na razpolago za vse slučaje.

FRANK E. PALACZ
Registrovani embalmer
1916 W. 22nd St. near Lincoln,
CHICAGO, ILL.
Tel. Canal 1267. Res. Rockwell 4882

Prepričajte

se in pošljite

$1

na upravo

AMERIKANSKI SLOVENEC

in prejemali bote ta zanimivi list za dobo 2 mesecev. Prepričali se bote, da je Amerikanski Slovenec list, ki prinaša svojim čitateljem zanimive povesti in romane, zanimive vesti iz slov. naselbin, dnevne svetovne dogodke in novice iz vaše rodne grude in da je Amer. Slovenec list, brez katerega res pravi Slovenec v Ameriki biti ne more.

Tako se zabavajo izletniki

ROČNI GRAMAFONI

so vrlo pripravni, da jih vzamete seboj na izlete bodisi tu ali v staro domovino. Mnogi, ki gredo v staro domovino, kupijo pri nas ročni gramafon, s katerim se zabavajo med potjo na morju in drugje. Nekateri ga prinesejo nazaj, mnogi pa ga puste domačim doma, katerega dara so doma nadvse veseli.

NAŠA KNJIGARNA

ima v zalogi izborne "COLUMBIA" ročne gramafone, ki vas zadovoljijo v vsakem oziru. Stane.....$15.00

ORTOFONIČNE ROČNE VIKTROLE

zelo močno narejene in trpežne pa po....$25.00 in $35.00

Dobite jih od

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

Širite "Amer. Slovenca"!

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Tega ne bo.

O — peklu je nekaj. To je v "modernih" časih kočljiva zadeva. Globoko tičimo v materializmu in ateizmu, in materialistična roba ne prenese peklenske robe, ker se materializem razsuje in sesede, ako bi moral priznati kak pekel.

Materialistično in ateistično časopisje zabeležuje takoj vse, kar govori za materializem; vsaka izjava kakega "učenjaka" mu je dobro došla, ničesar ne prezre, naj pride potem od katerekoli strani. Ne moremo materializmu tega zameriti, ker delati mora za svoja naziranja, in podpreti svojo hišo. Kako jo podpre in po komu, to je zopet izcela njegova zadeva, kakor je zadeva tistih, ki zopet na tako izjavo zidajo svoje — prepričanje.

Nasprotno je zadeva katoliškega časopisja, da beleži, ako kaj ali kdo govori v prilog katoliškega naziranja in pojmovanja. Kadar gre za izjavo ali mnenja kake osebe, je oseba izven območja dokazilne sile; veljajo samole razlogi in dobro podprti dokazi.

Pri verskih, metafizičnih in transcedentalnih pojmovanjih morajo biti dokazi vzeti iz bistva samega, o katerem se razpravlja.

Pri veri in verskih resnicah se mora iti do virov, in ti so podani v razodetju. Da je Bog, to se lahko spozna tudi z razumnim in doslednim sklepanjem na podlagi danih in priznanih resnic, n. pr. ker je svet, stvarstvo. Drugo je iz območja vere prenešeno izključno le na razodetje. Pač pa je tudi razumu odkazana neka sfera. Pri misteriju n. pr. razum lahko spriča, da misterij, skrivnost ni zoper razum, ne nasprotuje kakemu aksiomu; vse drugo spada v misteriju privržne sfere.

Tudi pri razmotrivanju o peklu in kazni po smrti . . . ima razum, golo filozofiranje, neko okrožje. V okviru tega območja se sučejo potem mnenja ali za ali pa proti, in mnenje velja toliko, kolikor veljajo dokazi, razlogi na obe strani.

Razodetje govori o peklu jasno, odločno, nedvomno, Krist o večnem ognju in večni kazni. Vsak posmeh in zasmeh tega ne more odstraniti. Kjer so se oddaljili od pravega vira pri razodetju, in to so storili protestantje, tam grejo proč in se oddaljujejo tudi v drugih zadevah najraje. Ako gre za razpravo, je na protestantovski strani zanikanja do 95 odstotkov.

Tem večjega pomena je toraj, ako se ravno na protestantovski strani prikaže nasprotni pojav.

Gotova skupina angleških protestantov je odločno izjavila, da se pekla ne more zanikati. Ta skupina šteje v svojih vrstah intelektualce svetovnega slovesa.

Časnik poroča k vprašanju: "Kaj je pravzaprav pekel?" sledeče:

"Sir Oliver Lodge je mnenja, da čaka pekel kake oblike vse kruteže, sebičneže in nebrižneže.

Dr. Inge poudari, da je smešno verovati v nebesa brez vere tudi v nasprotno strašno, in pristavi: "Ako je vzvišeni smehljaj, s katerim se sprejme omenjenje pekla pri naših modernih voditeljih, le del gotovega namena, da se izloči strah pred religijo, in se prikaže Boga kot dobrega (good-natured) in milega (easygoing) vladarja, je pač potrebno, da se odločno poudari, da to ni krščanska religija."

Dr. W. E. Orchard pravi, da nudijo poizvedbe in dognanja moderne psihologije malo upanja za optimizem univerzalističnega bogoslovja, in da vsekako nikakor ne more zanikati pravovernega nauka (orthodox doctrine) o peklu.

Profesor James Moffat je prepričan, da je vera v pekel "elementaren del vsake religije, katera je moralno zdrava."

To so zelo značilno mnenja in izjave v modernih časih, ko se vihajo nosovi, kadar se pekel le omeni.

Ne spada sem, stvar dogmatike je, omeni se pa lahko, da se zelo pretresljivi nauk o večni kazni omili po nauku o vicah, ko s svojim očiščenjem in spravo odpravi marsikatero težkočo pri nauku samem in še bolj pri bistvu.

Imamo jasno razodetje. — Lahko se ozremo naokoli. Imamo grozne bolezni, raka, gobavost, norost, sušico, vodenico . . . in nešteto drugih. Dalje imamo hude operacije, da se niti ne omeni poroda . . ., vse to pušča nas v temi misterija, ako bi se hoteli iznebiti kazni na onem svetu.

Življenje tu je pod strogimi in neizprosnimi zakoni. Vsi hudo trpimo. Kot posamezniki morda nismo krivi kakih grehov, ampak kot ljudje smo člani padlega človeštva in vsi se meljemo med kamni bolečin. Kot katoliki vemo, da se po bridkostih pripravimo za vstop v veselje, ako nismo krivi grehov ali smo to popravili po pokori.

Kdor se ne zmeni za višje zakone, ali se celo nasmehne, ko se le omenijo, se bo znašel v okovih teh zakonov, kakor zgrabijo naravni zakoni fanta, ki se ni zmenil za zakone morja in se brezbrižno podal na morje v ladjici. Nobenega zakona ni mogoče odpraviti z golim tajenjem in zasmehom.

Taka roba se ne piše tam, kjer takoj pišejo, ako kdo le zine kako zoper — pekel.

* * *

Potrata časa.

Francoska zdravniška akademija je razpravljala o vprašanju, ali naj zdravnik pusti samomorilca, da umrje, ali naj mu skuša ohraniti življenje. Večina je bila mnenja, da mora poskusiti ohraniti ga pri življenju. Ko bi se gospodje držali moralnih načel, bi ne debatirali o tem. Ako so, so s tem tratili le čas in pokazali, da je med njimi vrlo slabo glede neizprosnih moralnih načel.

PRODA SE

po nizki ceni, postelja, Ice Boxa in pralni stroj. Vprašajte na 1849 W. 22nd St., Chicago, 2nd floor.

V NAJEM

se odda udobna soba poštenemu fantu ali dekletu. Vprašajte na naslovu: 1857 W. 21st Place, Chicago, Ill.

SLOVENCEM V CHICAGI

naznanjam, da zopet izvršujem karpentarska dela, barvam hiše znotraj in zunaj, lepim stenski papir in izvršujem vsa v to stroko spadajoča dela. Prodajam vse vrste barve, varniše, stekla za okna in razno železnino za vse potrebe. Rojakom se najtopleje priporočam.

JOHN KOSMACH
1804 W. 22nd Street
Phone Canal 4090
Chicago, Ill.